Trend- och framtidsspaning Hässleholms kommun

Slutrapport

2026-01-21

Foto: Hässleholms kommun

Innehållsförteckning

Kapitel	Sida
Innehållsförteckning	2
Om uppdraget	3
Omvärlds- och trendbeskrivning	6
Demografi	*10*
Globalisering	*23*
Grön omställning	*40*
Digitalisering	*47*
Värderingar	*52*
Slutsatser	58
Möjligheter och utmaningar	*59*
Platsen Hässleholms styrkor och svagheter	*63*
Sambandsanalys	65
Konsekvensanalys	70
Kommunens möjliggörare för ökad tillväxt	73
Källor	78

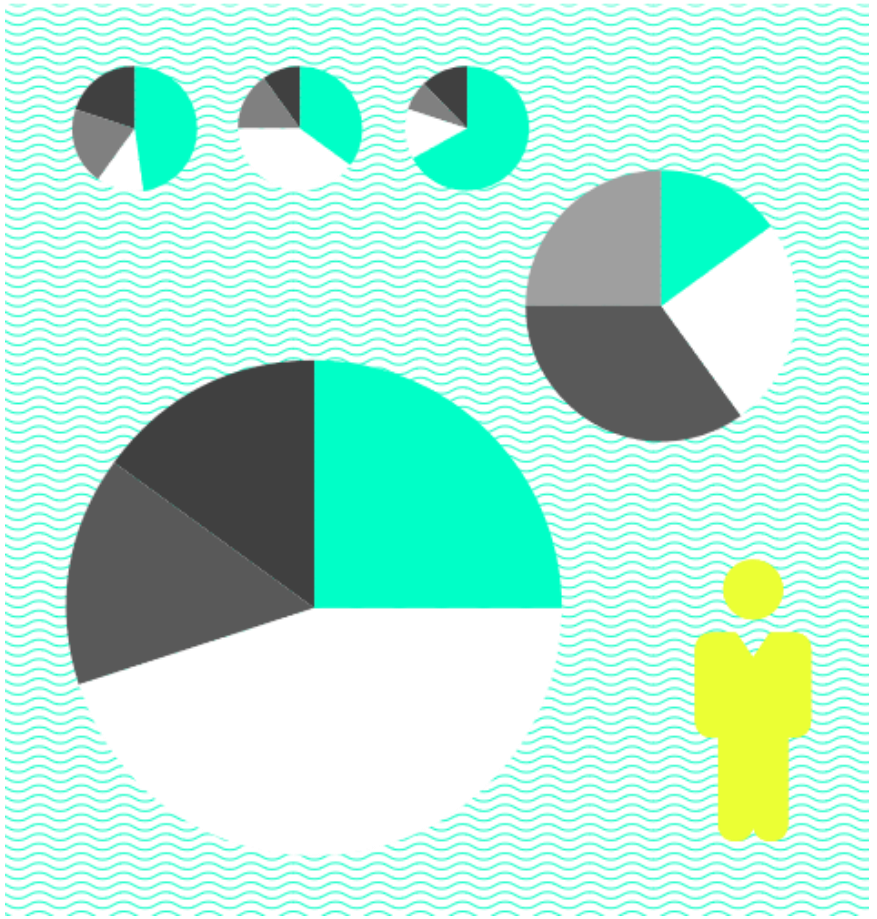

Om uppdraget

Hässleholms kommun står inför flera strategiska vägval kopplade till vision, en uppdatering av fördjupad översiktsplan samt kommande planeringsstrategi.

För att möjliggöra långsiktigt hållbara prioriteringar har Juni Strategi och Analys därför fått i uppdrag att genomföra en trend- och framtidsspaning som belyser de yttre faktorer som påverkar kommunens utveckling framöver samt identifierar de möjligheter som kommunen kan bygga vidare på.

Analysen omfattar följande delar:

- Omvärlds- och trendanalys kopplat till möjligheter och utmaningar för Hässleholms kommun.
- Styrkor och svagheter för platsen Hässleholms kommun.
- Sambandsanalys för hur trender och framtidsutsikter hänger samman och påverkar varandra, samt hur detta i sin tur kan sägas påverka Hässleholm.
- Tänkbara konsekvenser om utvecklingen fortsätter som den gjort historiskt.
- Tänkbara och konkreta strategier eller åtgärder som skapar tillväxt för Hässleholms kommun.

Uppdraget är genomfört i december 2025. Medverkande konsulter från Juni Strategi är Anna Persson, Oskar Ericsson och Julius Broman.

Underlag från Hässleholm

Analysen i denna rapport bygger på ett brett underlag av relevant statistik samt regionala, nationella och internationella rapporter. Därtill har Juni Strategi tagit del av underlag från Hässleholms kommun. Syftet med dessa dokument är inte att de ska styra rapportens analys, utan att sätta kommunens arbete och ambitioner i sitt sammanhang. Tillsammans bidrar underlagen till en ökad förståelse för nuläge och förutsättningar, vilket möjliggör en mer nyanserad analys för kommunen.

Till höger visas bilder som illustrerar några av underlagen. I slutet av rapporten finns en källförteckning som sammanställer samtliga underlag.

Metod och disposition

Rapporten utgår från en trend- och framtidsanalys med fokus på hur långsiktiga förändringskrafter kan påverka Hässleholms kommuns arbete gällande fysisk planering och utveckling. Analysen inleds med fem megatrender som beskrivs utifrån mer konkreta trender, yttre påverkansfaktorer och dess effekt för kommunen.

För att summera de huvudsakliga effekterna som trenderna medför specifikt för Hässleholms befolkning, näringsliv och arbetsmarknad samt infrastruktur finns därefter en tydlig sammanställning utifrån möjligheter och utmaningar. Därefter genomförs fördjupade analyser i form av en analys av platsen Hässleholm och dess styrkor och svagheter, en sambandsanalys samt en konsekvensanalys.

Avslutningsvis presenteras förslag på prioriterade och genomförbara strategier och åtgärder. Dessa bygger på trend- och framtidsanalysen, de fördjupade analyserna samt en samlad bedömning av kommunens strukturella förutsättningar. Förslagen syftar till att stärka kommunens attraktionskraft, öka inflyttningen/minska utflyttningen, bredda näringslivets möjligheter och skapa robusta förutsättningar för långsiktig ekonomisk och demografisk utveckling.

Arbetet har huvudsakligen genomförts genom deskresearch, kvantitativ analys av offentlig statistik och Juni Strategis mångåriga erfarenhet av trend- och omvärldsanalyser för kommuner, regioner och andra offentliga aktörer.

Figur över rapportens metod och disposition

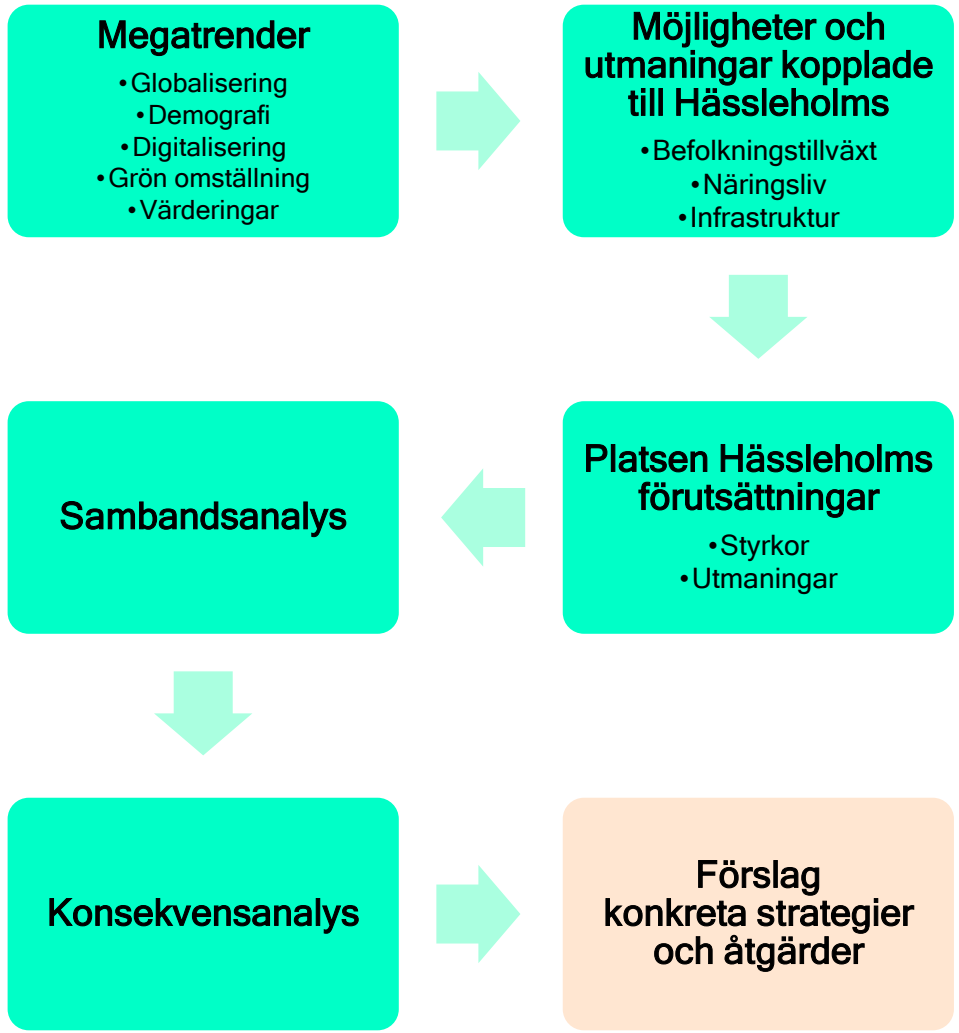

Omvärlds- och trendbeskrivning

Foto: Hässleholms kommun

Om megatrender, s.k. spänningsfält

De megatrender – eller spänningsfält – som lyfts fram i kommunala och nationella omvärldsrapporter fungerar som övergripande drivkrafter som formar ett brett spektrum av mer konkreta trender på regional och lokal nivå. Spänningsfälten beskriver långsiktiga, ofta globala, krafter som påverkar samhällsutvecklingen, medan de specifika trenderna visar hur dessa krafter tar sig uttryck i människors beteenden, i ekonomi, demografi, teknik, arbetsmarknad och i den fysiska miljön.

Ett spänningsfält kan därmed ge upphov till flera, ibland motstridiga, trender samtidigt. Exempelvis kan teknologisk acceleration leda till både ökade krav på digital kompetens och ökad risk för ojämlikhet kopplad till digitalt utanförskap. På motsvarande sätt kan klimatförändringarnas drivkrafter bidra till minskat bilberoende och mer hållbar stadsutveckling, samtidigt som den nödvändiga omställningen innebär ökade kostnader och svåra prioriteringar för kommuner.

I denna rapport identifieras fem övergripande spänningsfält: **demografi, globalisering, grön omställning, digitalisering och värderingar**. Dessa konkretiseras genom ett antal trender som får direkt betydelse för kommunal planering och utveckling.

På detta sätt fungerar spänningsfälten som ett analytiskt ramverk som kan hjälpa att förstå varför trender uppstår och hur de kan påverka den lokala utvecklingen. Trenderna blir i sin tur konkreta och handfasta uttryck för dessa krafter och utgör ett viktigt underlag för planering, prioriteringar och utformning av framtidens stad och samhälle.

Megatrender och spänningsfält

I kommunala och nationella omvärldsanalyser används megatrender – ofta benämnda som spänningsfält – för att beskriva de långsiktiga, globala krafter som påverkar samhällsutvecklingen. Dessa krafter verkar samtidigt i flera riktningar och kan ge upphov till både möjligheter och utmaningar. Spänningsfälten hjälper till att förstå varför förändringar sker och utgör ett ramverk för att tolka mer konkreta trender på regional och lokal nivå.

Fem övergripande spänningsfält

Nedan presenteras de fem övergripande spänningsfält som utgör grunden.

Demografi såsom åldrande befolkning, urbanisering och migration tar sig uttryck i trender som ökade välfärdsbehov, förändrade boendepreferenser, press på kompetensförsörjningen och skiftande befolkningsunderlag mellan stad och landsbygd.

Globalisering såsom geopolitiska spänningar, polarisering, förväntningar på delaktighet och ökad trygghetsproblematik, manifesteras i trender som förändrade krav på offentliga miljöer, stärkta lokalsamhällen, inkluderande stadsplanering och nya former av medborgarengagemang.

Grön omställning konkretiseras i trender kopplade till energiomställning, klimatanpassning, nya mobilitetsmönster samt ökade krav på resurseffektiv bebyggelse och förändrade investeringar i den fysiska infrastrukturen.

Digitalisering visar sig i trender som digitalisering av välfärdstjänster, automatisering, ett förändrat arbetsliv och nya företagsmodeller, men också i ökade sårbarheter kopplade till cybersäkerhet och ett mer sammanlänkat globalt system.

Värderingar har förändrats i takt med ökat välstånd och en större urbanisering, där de mer individualistiska och självförverkligande idealen har stärkts. Sedan en tid tillbaka har dock utvecklingen vänt – och samhället tycks återigen gå mot mer traditionella och kollektivistiska värderingar.

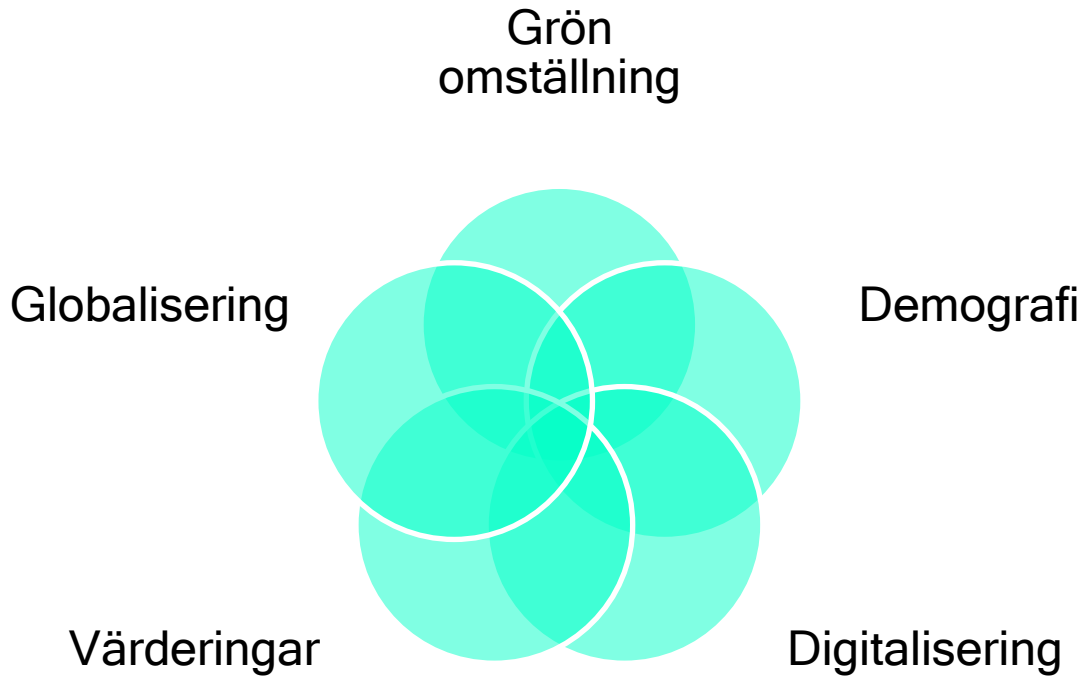

Fem övergripande spänningsfält

De fem spänningsfälten består således i sig av ett antal trender och yttre påverkansfaktorer. Juni Strategi presenterar och analyserar i rapporten de trender som bedöms ha en direkt betydelse för Hässleholm gällande den fysiska kommunala planeringen och utvecklingen.

Konkreta trender

Översättning till den lokala kontexten - hur globala rörelser tar form i Sverige och i Hässleholms vardag.

Figur över spänningsfält samt dess yttre påverkansfaktorer

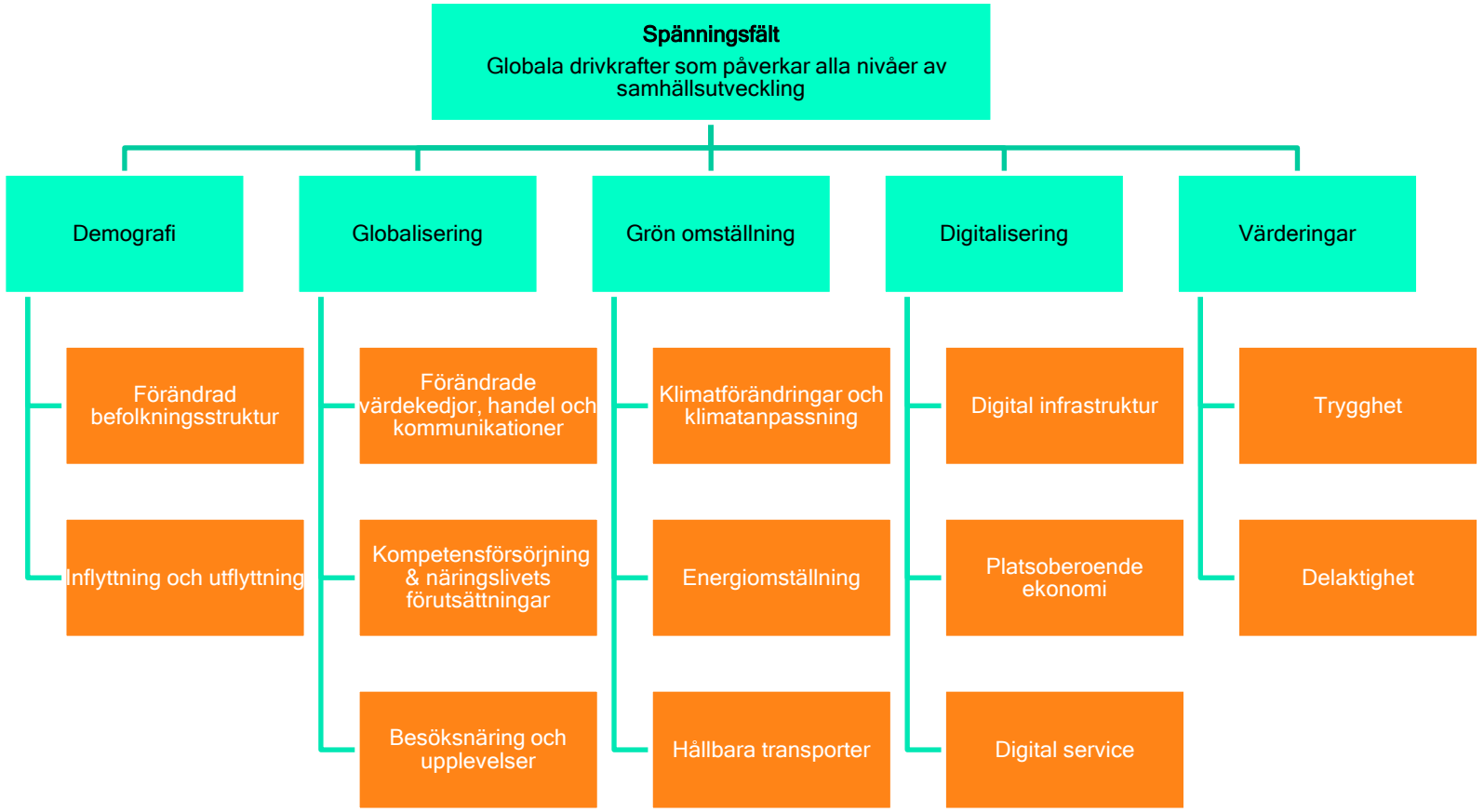

Demografi

Demografiska trender

Sverige befinner sig i en pågående demografisk omställning som påverkar kommunernas förutsättningar i grunden. Utvecklingen kännetecknas av flera samtidiga förändringar:

- **En åldrande befolkning** – Ökad efterfrågan på vård och särskilda bostäder.
- **Minskat barnafödande** – Färre barn i förskola och skola.
- **Lägre migration** – Lägre tillskott till befolkning och arbetsmarknad.
- **Färre personer i arbetsför ålder** – minskad arbetskraft och högre försörjningskvot.

Konsekvenserna av utvecklingen är många, bland annat en allt högre försörjningskvot där färre yrkesverksamma ska försörja fler, samtidigt som behoven av vård och omsorg ökar kraftigt. Utvecklingen skiljer sig därtill tydligt mellan kommuner: storstäder och pendlingskommuner växer, medan många landsbygds- och mindre kommuner tappar befolkning och får en allt större andel äldre i befolkningen.

För de flesta kommuner innebär detta en strukturell utmaning snarare än ett tillfälligt problem. Samtidigt som välfärdens behov ökar snabbt så minskar elevunderlagen. Sammantaget kräver utvecklingen nya arbetssätt, prioriteringar och samverkan, med fokus på effektivisering, kompetensförsörjning, tydliga val kring vad kommunen ska – och inte ska – göra i framtiden.

Demografiska trender, fortsättning

Urbanisering

I Tillväxtverkets återkommande rapport *Tillstånd och trender för regional utveckling och tillväxt* presenterar myndigheten analyser om regionala och lokala förutsättningar och tillväxtprocesser ur ett nationellt perspektiv. I årets rapport lyfts framförallt den fortsatta urbaniseringen fram:

- Urbanisering bedöms av Tillväxtverket att fortsatt vara en av de starkaste samhällstrenderna i Sverige, något som även väntas gälla under överskådlig tid.
- Befolkningen växer främst i storstäder och regionala centra, medan exempelvis landsbygdskommuner i många län tappar befolkning eller har svag tillväxt. Detta gäller även i Skåne – där de större regionala städerna får ökat befolkningsunderlag medan mindre och/eller mer perifera kommuner har haft och förutspås få en svagare utveckling.

Hässleholms strategiska läge och goda kommunikationsmöjligheter ger kommunen betydande potential och konkurrensfördelar i ett regionalt perspektiv. Samtidigt utgör konkurrensen från större och mer etablerade städer i regionen – såsom Helsingborg, Malmö, Lund och Kristianstad – en tydlig utmaning när det gäller att attrahera såväl invånare som kompetens.

Förändrad befolkningsstruktur

Åldersstruktur

Hässleholms kommun i jämförelse med Riket och Skåne län

Diagrammet nedan visar 2024 års åldersstruktur för Hässleholm i relation till Skåne län och hela riket. Hässleholm har en tydligt äldre befolkning i jämförelse med såväl det övriga länet som riket, med en högre andel personer från 50 år och uppåt, och en särskilt lägre andel unga vuxna och personer i familjebildande ålder.

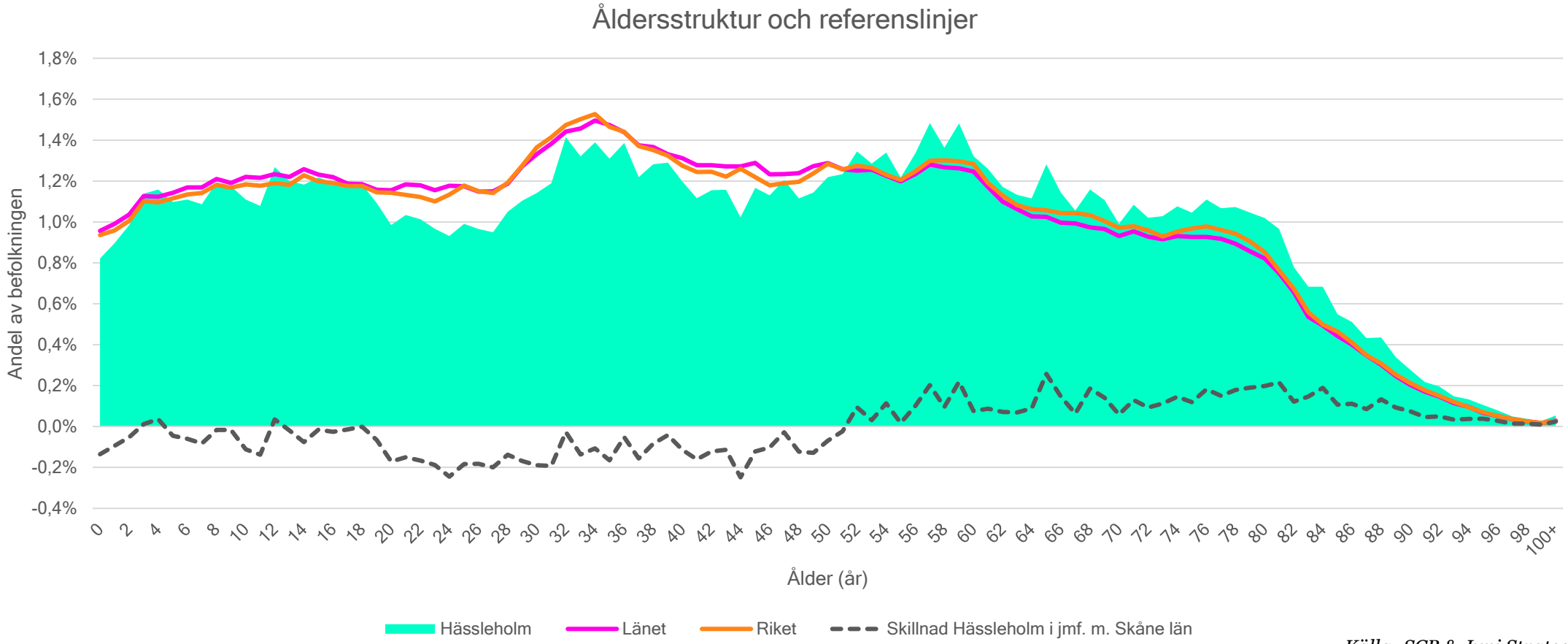

Källa: SCB & Juni Strategi

Befolkningsutveckling & dess sammansättning

Enligt SCB:s framskrivning, 2015 - 2034

Diagrammet visar befolkningsutvecklingen i Hässleholm 2014–2024 samt SCB framskrivning till 2034 i jämförelse med Hässleholm kommuns befolkningsprognos. Under de senaste tio åren har kommunen haft en positiv befolkningstillväxt som drivits av ett stort invandringsöverskott som under de senaste fem åren minskat i volymer.

Med undantag för 2021 har kommunen under de senaste 10 åren även haft ett negativt inrikes flyttningsöverskott och sedan 2018 även ett negativt och växande födelseöverskott, vilken tillsammans med ett minskande invandringsöverskott inneburit en minskade folkmängd under 2023 & 2024.

SCBs framskrivning medger för Hässleholms kommun en marginell befolkningsminskning på tio års sikt, men en befolkningsökning om ca 2 procent till 2050. Enligt kommunens befolkningsprognos förväntas däremot befolkningen minska med 2,8 procent till och med 2034. En tydlig skillnad mellan SCBs framskrivning och kommunens prognos är att den senare medger en minskning av antalet personer mellan 20-29 år, till skillnad från SCBs framskrivning.

Tillväxten bedöms därmed vara betydligt lägre i jämförelse med den för Skåne län och Riket.

Tabellförklaring: Befolkningstillväxt och prognos för Hässleholms kommun i jämförelse med länet och riket

	2014-2024	2024-2034	2024-2050
Hässleholms kommuns prognos, 2025	3,1%	-2,8%	-
Hässleholms kommun (SCB, 2024)	3,1%	-0,4%	2,1%
Skåne län (SCB, 2024)	11,0%	3,8%	10,9%
Riket (SCB, 2025)	8,7%	1,9%	6,9%

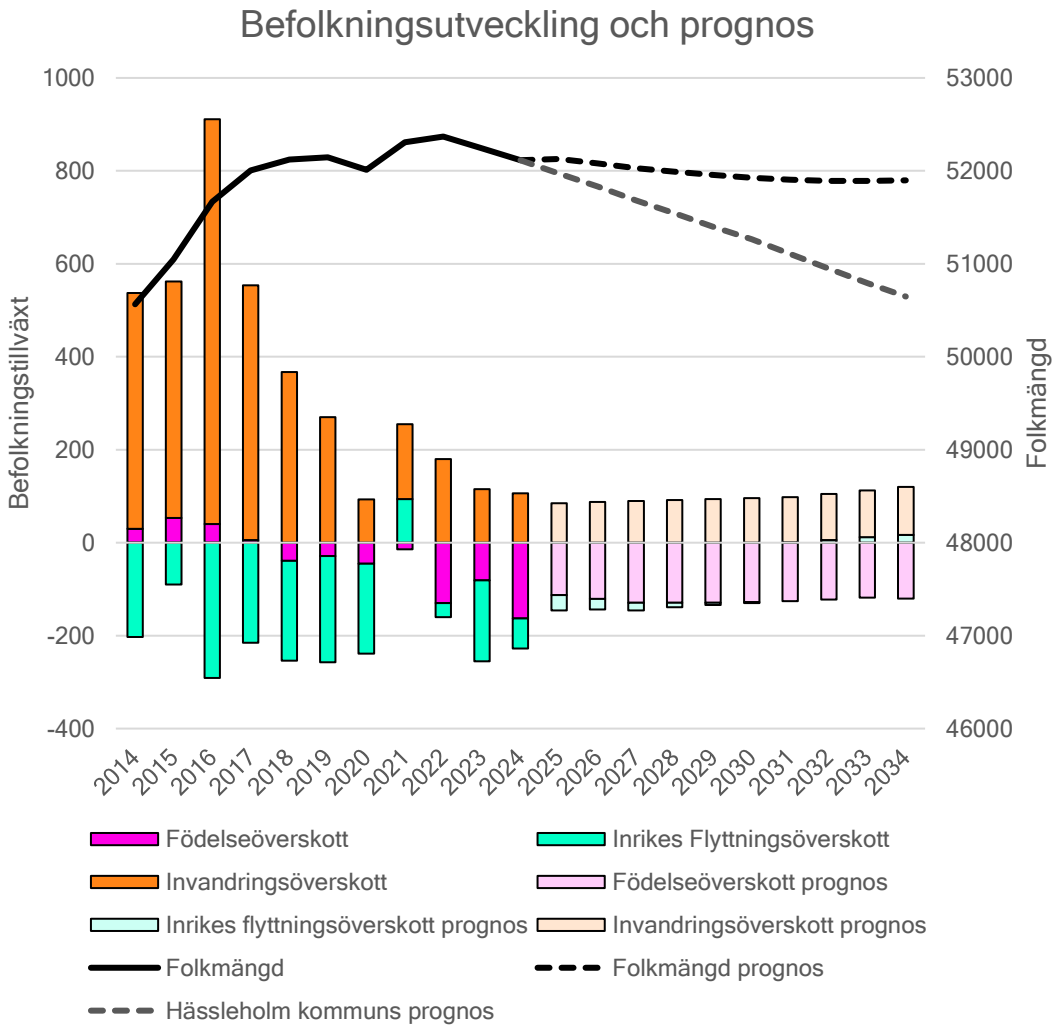

Källa: SCB, Hässleholms kommun & Juni Strategi

Befolkningsprognos

Enligt SCBs framskrivning

SCBs framskrivning av Hässleholm kommuns befolkningssammansättning innebär framförallt en större minskning av antalet barn och unga upp till 17 år, samtidigt som antalet äldre (80+ år) kommer öka betydligt.

På 20 års sikt förväntas antal personer 80+ år att vara ca 40% fler i jämförelse med 2024, samtidigt som det framförallt är barn och unga upp till 17 år och unga vuxna upp till 29 år som förväntas minska med ca 5%.

Tabellförklaring:
Skillnad i folkmängd i relation till 2024, per åldersgrupp

Ålder	2035	2050
0-17 år	-11,0%	-5,2%
18-29 år	8,1%	-5,2%
30-49 år	-0,2%	0,7%
50-65 år	-7,4%	1,5%
65-79 år	4,5%	0,7%
80+ år	20,4%	41,7%

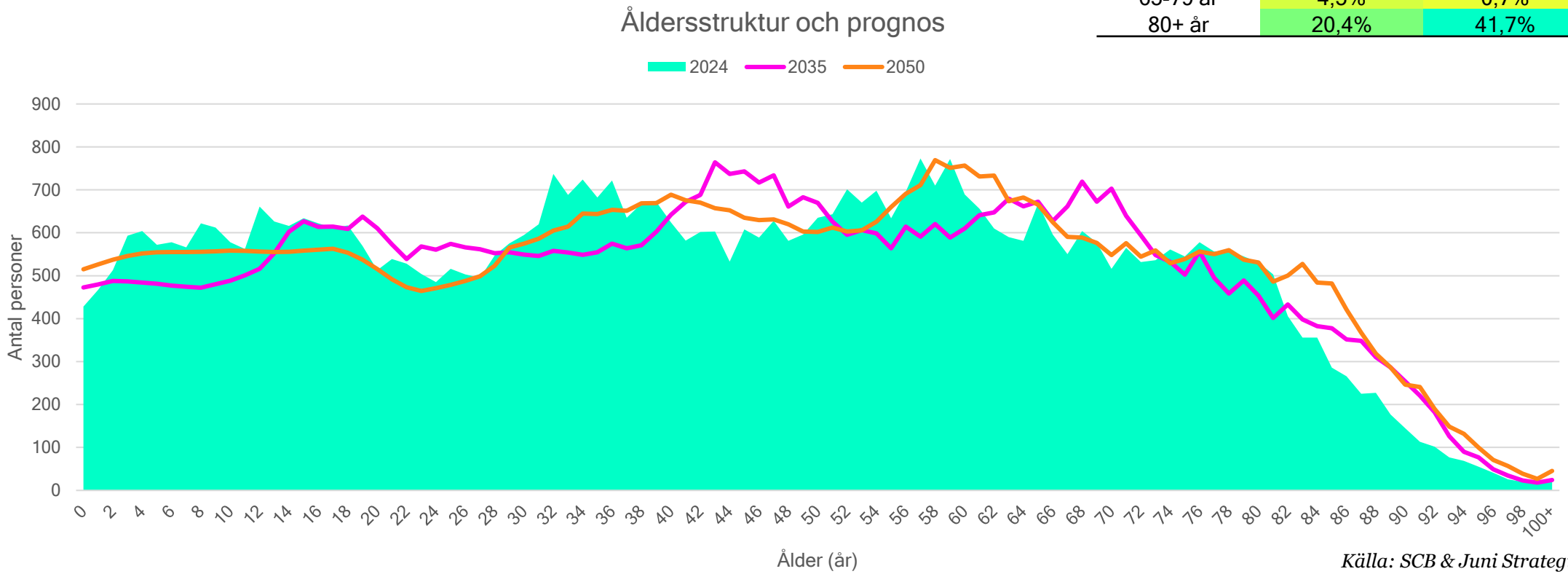

Källa: SCB & Juni Strategi

Det minskande barnafödandet

Historisk utveckling av fruktsamheten i Sverige och omvärlden

Det har varit en negativ trend i summerad fruktsamhet i utvecklade ekonomier sedan 70-talet. Utvecklingen i Sverige särskiljer sig i synnerhet under 80- och 90-tal, och orsaken till fluktuationer över tid beskrivs i bilden till höger. Sedan 2010 är den negativa trenden snarlik i Sverige jämfört med övriga Norden, EU, och OECD och kan inte förklaras av tidigare faktorer som konjunktur och familjepolitik.

Det summerade fruktsamhetstalet ställer antalet födda barn i relation till antalet kvinnor i barnafödande åldrar och måttet avser benägenheten att föda barn ett visst år eller en viss period. Måttet anger det antal barn kvinnor skulle få i genomsnitt under hela sitt liv om fruktsamheten förblev densamma som under det år för vilket beräkningen görs.

Kritiska gränser
2,1 -> Befolkningen varken ökar eller minskar
1,5 -> Kritisk gräns för att inte få accelererande åldrande och krympande befolkning.
1,43 -> Sveriges fruktsamhetstal 2024

Källa: SCB

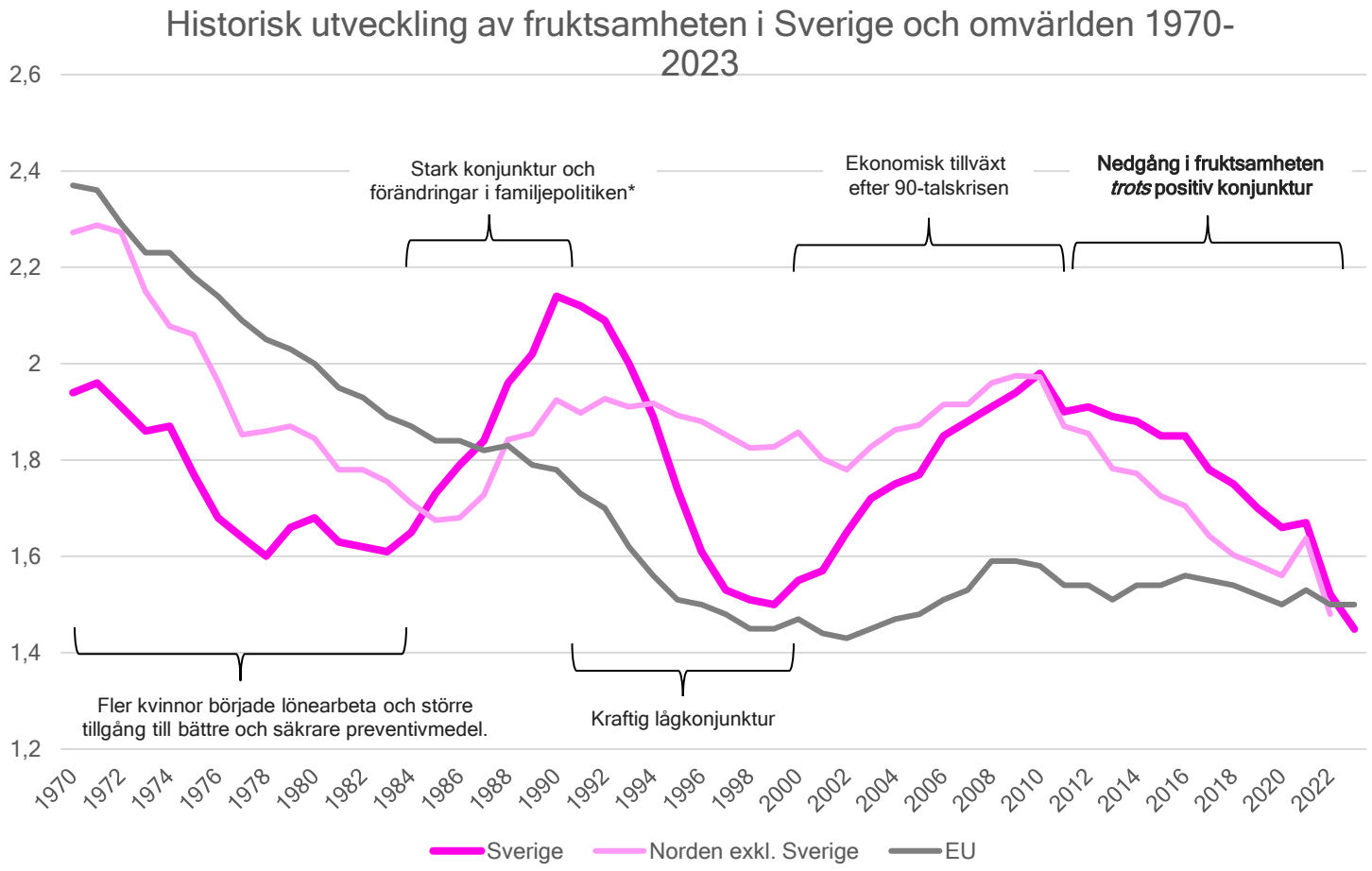

*Införandet av snabbhetspremien i föräldraförsäkringen beskrivs som den mest bidragande politiska förändringen, och reformen kom att få stora betydelser för takten som familjer skaffar barn.

Källa: SCB, Riksdagen & Juni Strategi

Det minskande barnafödandet

Utvecklingen i Hässleholms kommun och Skåne län

Den summerade fruktsamheten i Hässleholms kommun har, likt för riket som helhet, minskat kraftigt sedan 2010.

År 2024 var fruktsamhetstalet i Hässleholms kommun (1,45) i linje såväl hela riket som Skåne län.

Det minskande barnafödandet återfinns i samtliga geografier och samhällsgrupper oberoende kommuntyp, inkomstnivå och härkomst.

SCBs prognos för den summerade fruktsamheten framöver innebär att den kommer att ligga kvar på dagens nivåer fram till 2028 för att därefter stiga till ett slags historiskt snitt om 1,65.

Utifrån att utvecklingen ofta ser likadan ut oberoende geografi är det ett rimligt antagande att trenden i Hässleholms kommun kommer följa den för riket som helhet.

Detta innebär på lång sikt negativa födelsenetton och som för många andra kommuner ett beroende av ett positivt flyttningsöverskott – antingen inrikes eller utrikes - för att uppnå en positiv befolkningstillväxt.

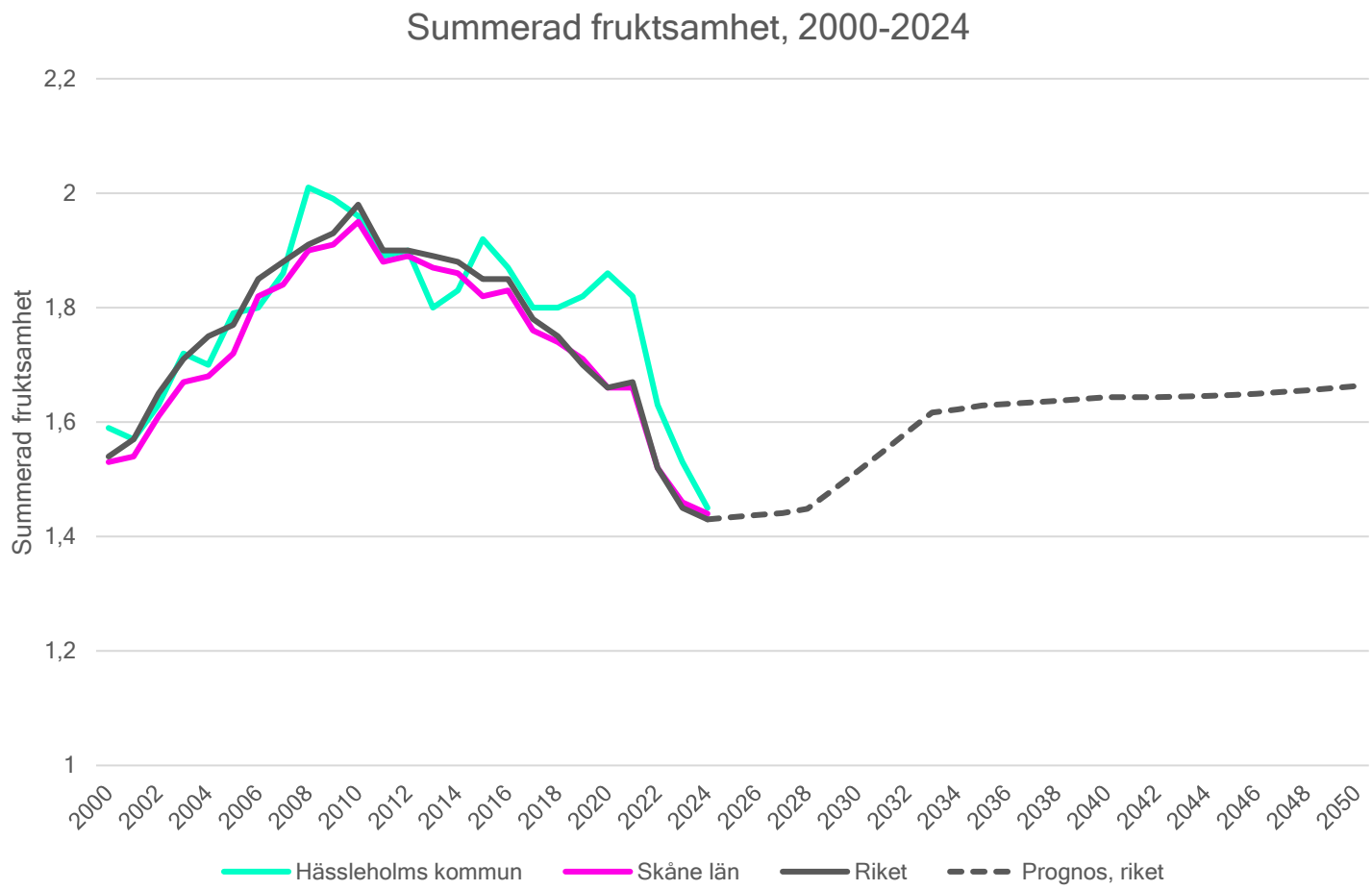

Källa: SCB & Juni Strategi

In- och och utflyttning

Flyttströmmar

Hässleholms kommun

Grafen visar inrikes flyttnetto i Hässleholms kommun 2019–2024 för olika åldersgrupper. De åldersgrupper som har haft ett positivt flyttnetto över tid utgörs av barn 0-6 år samt personer i familjebildande ålder 30-49 år. Unga vuxna 20-29 år är den åldersgrupp som starkt bidrar till kommunens negativa inrikes flyttnetto och således har bidragit till befolkningsminskningen under de senaste åren.

Även pensionärer (65-79 år) samt seniorer (80+ år) har sammantaget under de senaste fem åren haft et negativt inrikes flyttnetto, även om volymerna är betydligt mindre i jämförelse med för de Unga vuxna.

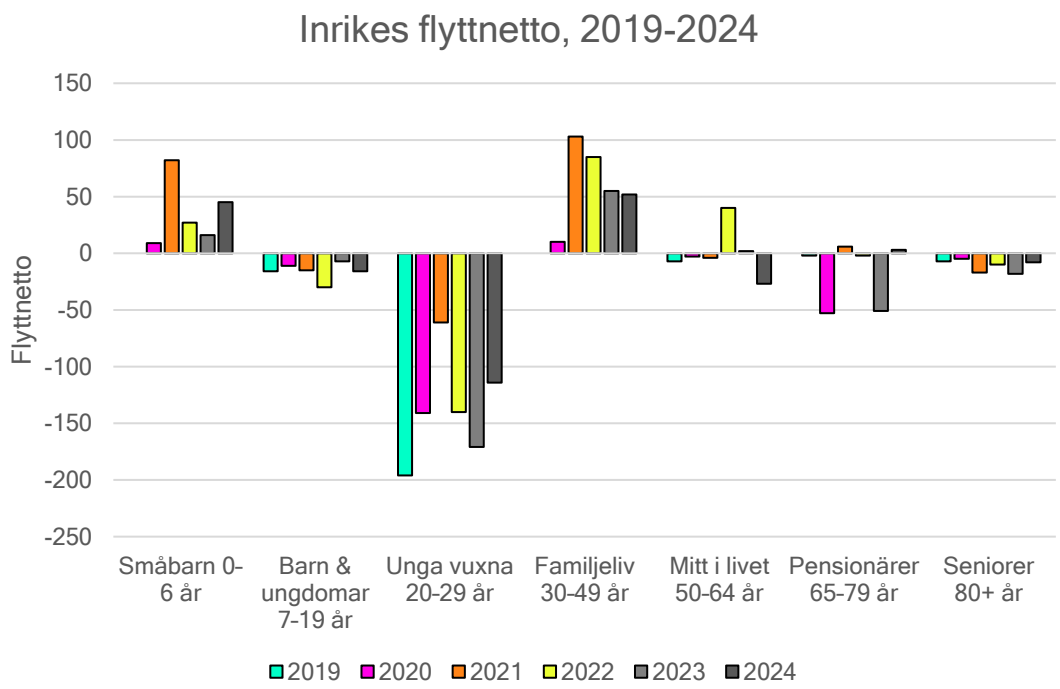

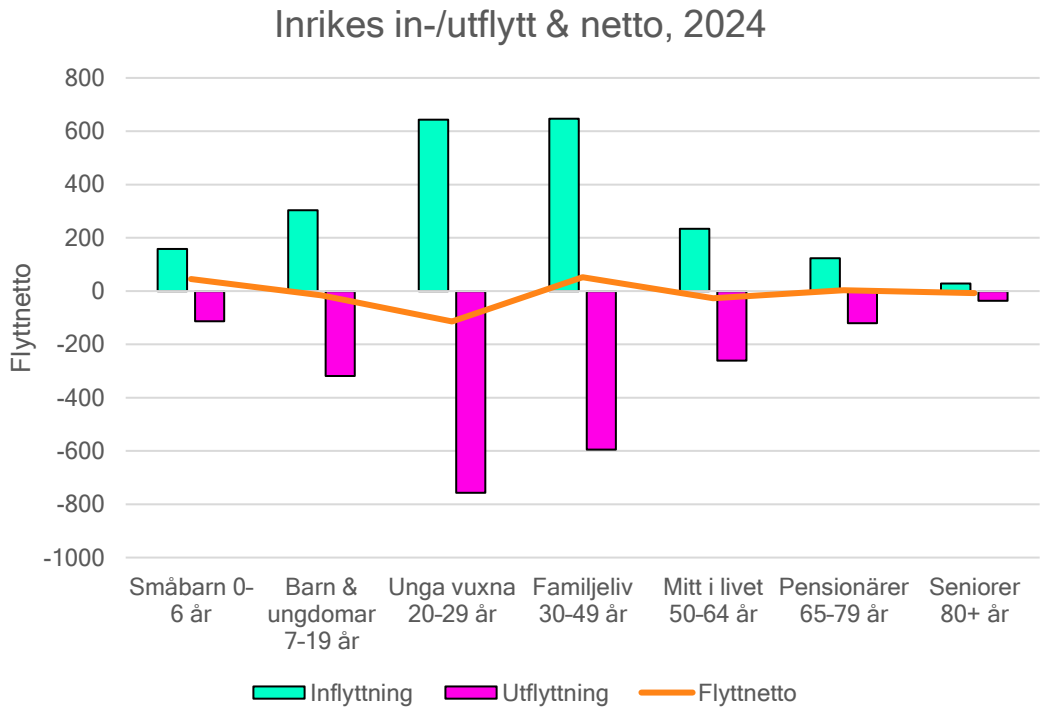

Källa: SCB & Juni Strategi

Flyttar till Hässleholm från andra kommuner

Till Hässleholm, 2024

Tabellen nedan visar åldersfördelningen bland de inflyttade från de tio främsta inflyttningskommunerna och för samtliga kommuner under 2024. Inflyttningarna från dessa kommuner utgjorde ca 54% av samtliga inflyttar från övriga riket.

Störst andel av barn och unga flyttar in till kommunen från grannkommunerna Höör och Perstorp, men därefter kommer även bland annat Malmö kommun som också visar på störst andel inflyttade inom åldersgruppen 30-39 år.

Störst andel unga vuxna flyttar vidare in från Kristianstad samt grannkommunerna Perstorp och Markaryd utöver Lund och Eslöv.

Topp 10 inflyttningskommuner

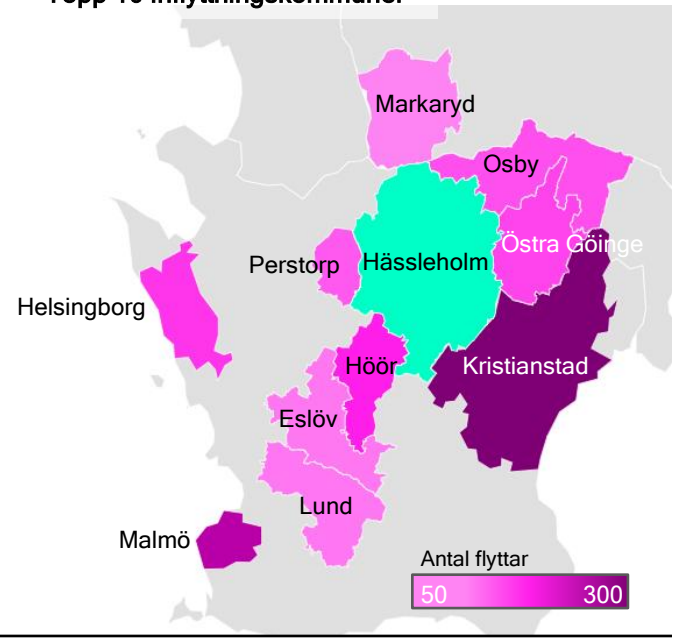

Tabellförklaring: Åldersfördelning bland inflyttade från de tio främsta inflyttningskommunerna

Kommun	Inflyttare	0-10 år	11-19 år	20-29 år	30-39 år	40-49 år	50-59 år	60-69 år	70-79 år	80-89 år	90-99 år
Kristianstad	283	8%	7%	39%	23%	7%	10%	3%	3%	1%	0%
Malmö	219	11%	9%	23%	31%	11%	8%	4%	3%	1%	0%
Höör	121	15%	10%	24%	19%	14%	7%	7%	2%	1%	0%
Helsingborg	105	10%	6%	29%	22%	12%	10%	10%	1%	0%	1%
Östra Göinge	95	11%	9%	34%	19%	9%	7%	6%	4%	0%	0%
Osby	87	7%	14%	28%	18%	6%	16%	6%	2%	3%	0%
Perstorp	80	14%	11%	43%	11%	11%	4%	3%	4%	0%	0%
Lund	59	8%	3%	47%	22%	8%	5%	3%	2%	0%	0%
Eslöv	58	7%	14%	40%	16%	12%	3%	7%	2%	0%	0%
Markaryd	50	6%	6%	42%	20%	16%	4%	6%	0%	0%	0%
Alla kommuner	**2 136**	**10%**	**9%**	**35%**	**20%**	**11%**	**8%**	**5%**	**2%**	**1%**	**0%**

Källa: SCB & Juni Strategi

Flyttar från Hässleholm till andra kommuner

Från Hässleholm, 2024

I tabellen nedan visas åldersfördelningen bland de utflyttade till de tio främsta utflyttningskommunerna och för samtliga kommuner under 2024.

Störst andel av de utflyttade utgjordes unga vuxna mellan 20-29, och dessa flyttade i störst utsträckning till de kommuner dit flest personer från Hässleholm flyttar: Kristianstad, Malmö, Lund och Helsingborg. Personer mellan 30-39 år och barn 0-10 år flyttade även till Malmö i relativt stor utsträckning.

Barn och unga 0-10 år utgör vidare en relativt stor andel av de som flyttade till grannkommunerna Osby, Höör, Perstorp och Örkelljunga. I absoluta tal flyttade dock även flest barn och unga till Kristianstad och Malmö.

Topp 10 utflyttningskommuner

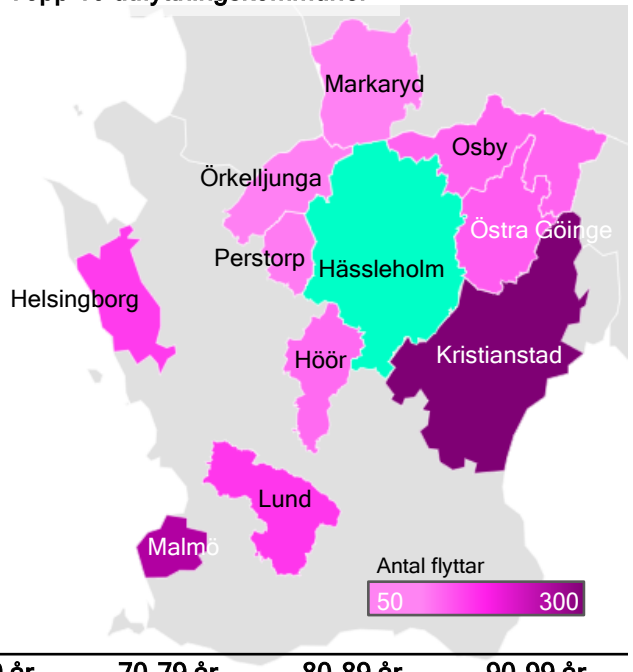

Tabellförklaring: Åldersfördelning bland frånflyttade till de tio främsta utflyttningskommunerna

Kommun	Utflyttare	0-10 år	11-19 år	20-29 år	30-39 år	40-49 år	50-59 år	60-69 år	70-79 år	80-89 år	90-99 år
Kristianstad	321	7%	10%	39%	17%	8%	9%	4%	2%	3%	0%
Malmö	258	11%	7%	40%	23%	9%	6%	1%	3%	1%	0%
Lund	118	9%	5%	47%	13%	6%	3%	8%	6%	4%	0%
Helsingborg	114	8%	4%	41%	24%	6%	5%	8%	3%	2%	0%
Östra Göinge	88	11%	8%	27%	31%	9%	3%	6%	0%	1%	3%
Osby	83	16%	16%	30%	18%	6%	8%	2%	4%	0%	0%
Höör	77	18%	5%	31%	13%	12%	5%	10%	5%	0%	0%
Perstorp	64	14%	11%	28%	11%	13%	9%	5%	5%	3%	2%
Örkelljunga	60	17%	30%	20%	10%	12%	10%	2%	0%	0%	0%
Markaryd	59	10%	10%	32%	22%	7%	7%	7%	2%	3%	0%

Källa: SCB & Juni Strategi

Globalisering

Från globalisering till regionalisering?

Sverige är, som liten och öppen ekonomi, beroende av välfungerande globala värdekedjor för den ekonomiska tillväxten. En allt mer osäker omvärld har dock förändrat förutsättningarna och förutsägbarheten för handel, migration och internationell samverkan avsevärt. Globaliseringen präglas idag av ökade geopolitiska spänningar, mer sårbara försörjningskedjor och ett ökat fokus på säkerhet och beredskap. Utvecklingen kännetecknas av flera samtidiga förändringar:

- **Ökad geopolitisk osäkerhet** – säkerhetspolitik och ekonomi flätas samman och behovet av upplevd trygghet ökar.
- **Försvagad frihandel och mer sårbara flöden** – ökad risk för störningar i värdekedjor och leverantörsled. Ev. omlokalisering av produktion, lager m.m.
- **Förändrade migrations- och arbetskraftsflöden** – påverkar lokal arbetsmarknad och kompetensförsörjning.

Vad som sker på den globala säkerhetspolitiska arenan är svårt för kommuner att kontrollera. Däremot påverkar utvecklingen kommuner direkt genom bland annat högre krav på god infrastruktur och större sårbarhet i samhällsviktiga funktioner. Samtidigt ökar invånarnas behov av trygghet, stabil samhällsservice och tillit till att kommunen kan hantera kriser och störningar. Därtill har de senaste årens störningar i globala värdekedjor tydliggjort behovet av ökad kontroll i leverantörsled. I kombination med växande protektionistiska tendenser kan detta leda till att företag i högre grad väljer att flytta hem eller regionalisera kritiska delar av sina värdekedjor. **Därmed kan detta innebära ökade behov av lokal och regional kapacitet för produktion, lagerhållning och pålitliga transporter.**

Förändrade värdekedjor, kommunikationer och handel

Planerade infrastruktursatsningar med särskild betydelse för Hässleholms kommun

Utbyggnad av stambanan med två nya spår, Hässleholm-Lund

Trafikverket planerar för att bygga ut järnvägen mellan Hässleholm och Lund, där två spår ska bli fyra. Med bättre kapacitet förbättras förutsättningarna att resa till jobb, skola m.m. med ev. högre punktlighet och fler avgångar samtidigt som mer gods kan transporteras. Idag tar det ca 50 minuter att pendla från Hässleholm till Malmö.

Tidplan: Projektering och tidigast byggstart från 2034. Trafikstart svårbedömd i nuläget och är beroende av sträckning, etappindelning m.m.

Utbyggnad av Markarydsbanan för persontrafik

Syftet med projektet är att starta persontrafik mellan Halmstad och Markaryd genom att bygga två nya stationer, Knäred och Veinge. I dag används sträckan mellan Halmstad och Markaryd enbart för gods- och omledningstrafik.

Utbyggnaden skulle möjliggöra för resenärer att resa från Hässleholm till Halmstad via Markaryd istället för via Helsingborg eller Lund. Det skulle medföra en restid om ca 60 minuter mellan Hässleholm och Halmstad, till skillnad från drygt två timmar som det idag tar via Helsingborg eller Lund.

Tidplan: Byggstart 2027, öppnas för trafik 2028.

Utbyggnad av Skånebanan, Kristianstad-Helsingborg, med dubbelspår Hässleholm - Kristianstad

Projektet syftar till att öka kapaciteten, hastigheten och förbättra punktligheten på Skånebanan, särskilt på sträckan Kristianstad–Helsingborg. Det handlar om att bygga ut dubbelspår, förbättra stationer och anpassa infrastrukturen för fler och snabbare tåg, både för person- och godstrafik. Satsningen bedöms som viktig för att möta ökad efterfrågan på resor och transporter i regionen, minska flaskhalsar och skapa bättre förutsättningar för pendling.

Ett av delprojekten omfattar utbyggnad av dubbelspår på sträckan Hässleholm–Kristianstad med syftet att öka kapaciteten, minska förseningar och möjliggöra fler avgångar för både regional- och fjärrtåg.

Bedömningen är att investeringarna kommer ge stora restidsvinster mellan Hässleholm-Helsingborg, och även kortare restider mellan Hässleholm - Kristianstad.

Infrastruktursatsningarnas betydelse för Hässleholms kommun

De planerade utbyggnaderna av Markarydsbanan, Skånebanan och södra stambanan väntas tillsammans ge stora förbättringar av kommunikations- och pendlingsmöjligheterna för Hässleholms kommun, både i ost–västlig och syd–nordlig riktning. Samtidigt innebär det att förutsättningarna för effektiva gods- och varuflöden förbättras, vilket skulle stärka kommunens roll i såväl regionala som nationella värdekedjor.

Markarydsbanan, som preliminärt öppnas för persontrafik 2028, innebär en avsevärt kortare restid mellan Hässleholm och Halmstad. Detta gör Halmstads arbetsmarknad betydligt mer tillgänglig för Hässleholms invånare, samtidigt som fler kan pendla in till kommunen. Den nya kopplingen har potential att skapa ett ökat pendlarflöde mellan kommunerna, liknande det som idag finns mellan Hässleholm och Helsingborg.

Utbyggnaden av Skånebanan väntas ytterligare stärka pendlingsförutsättningarna och kan leda till ökad rörlighet mellan Hässleholm, Helsingborg och Kristianstad. Redan idag är pendlingen mellan dessa kommuner betydande, och förbättrad infrastruktur kan ytterligare förstärka rörligheten inom arbetsmarknadsregionen.

Södra stambanan, med ökad kapacitet, bedöms vidare ytterligare förbättra möjligheterna till pendling framför allt till och från Lund och Malmö, som redan idag har stora pendlingsflöden med Hässleholm. Den osäkra tidplanen för projektet innebär dock en utmaning för kommunen när det gäller att planera och dra maximal nytta av satsningen. Den ökade kapaciteten möjliggör även större och mer tillförlitliga godsvolymer i det nationella transportsystemet.

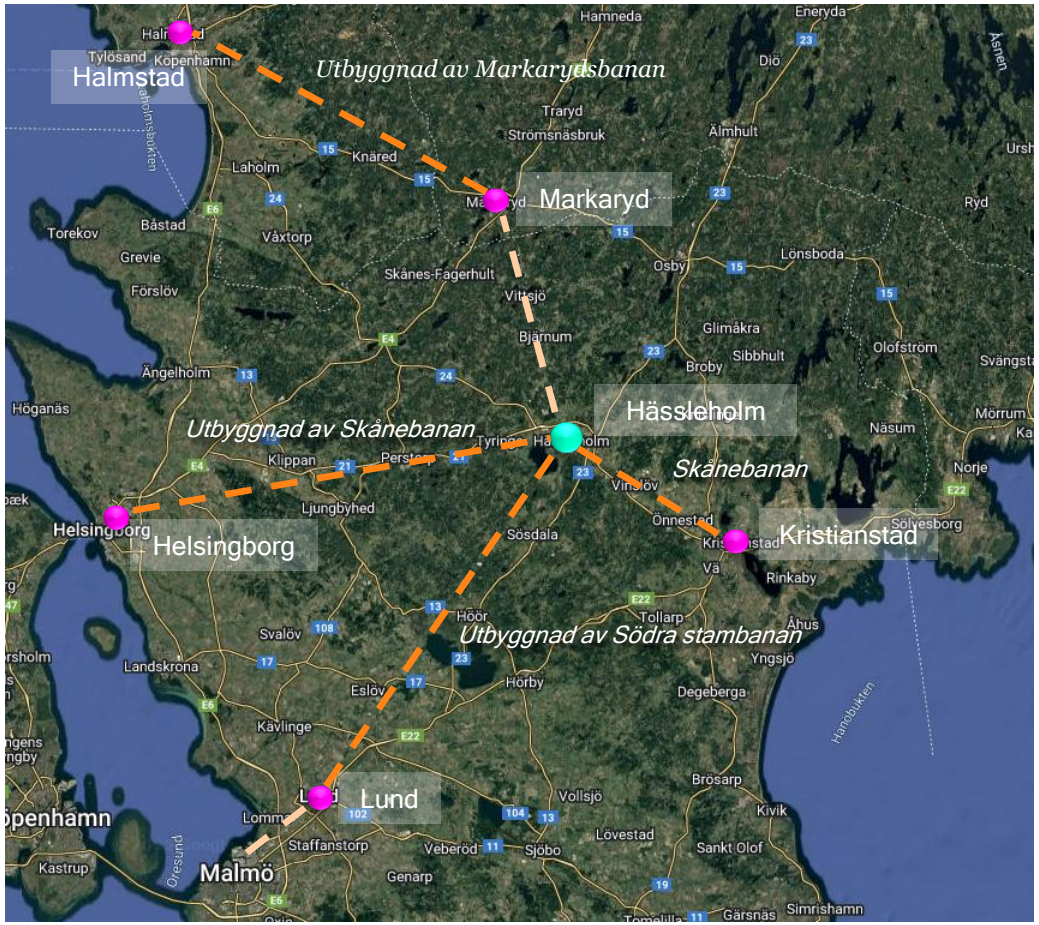

Efterfrågan på lager och logistikfastigheter

Logistik- och lagerfastigheter har under flera år varit ett av de mest efterfrågade segmenten på fastighetsmarknaden i Sverige, och flertalet marknadsrapporter pekar på att behovet kommer att fortsätta öka framöver trots ett osäkert marknadsläge under de senaste åren. Under 2024 stod industri- och logistikfastigheter för cirka 22 miljarder kronor i transaktionsvolym – ungefär 17 procent av hela den kommersiella fastighetsmarknaden.

Utvecklingen över tid visar också på en ökad efterfrågan. Mellan 2010 och 2019 byggdes det i genomsnitt runt en halv miljon kvadratmeter logistikyta per år. Under de senaste fyra åren har den siffran mer än fördubblats till omkring 1,1 miljoner kvadratmeter per år. Detta kan vara ett tecken på att branschen genomgår en långsiktig omställning där moderna, effektiva logistiklösningar blir allt viktigare.

Den stora nyproduktionen av logistikytor har dock medfört ökade vakanser. Efterfrågan hos hyresgäster har dock varit som störst för moderna faciliteter och vakansgraderna ökar främst i äldre anläggningar. Således visar trenden på en ökad efterfrågan på nya och mer effektiva logistikfastigheter.

Drivkrafterna bakom ovan utveckling beskrivs som flera. Dels har företagens krav på effektivitet och tillförlitlighet har ökat. Digitalisering, automation och högre hållbarhetskrav gör att företag söker mer avancerade och välplacerade anläggningar. Till detta kommer e-handelns fortsatta tillväxt, samtidigt som att produktion och lager flyttas närmare slutkunderna – så kallad ”nearshoring”.

Sammantaget visar den rådande utvecklingen på marknaden att moderna logistikfastigheter varit ett segment som stått starkt även under de osäkra år som varit. För kommuner med goda kommunikationer och strategiska lägen bör detta innebära möjligheter att attrahera etableringar och utveckla logistiknoder som kan bidra till både lokal och regional sysselsättning och tillväxt.

Kompetensförsörjning & näringslivets förutsättningar

Kompetensförsörjning och matchning på arbetsmarknaden

Kompetensförsörjningsfrågan lyfts, i SKRs omvärldsanalys ”Vägval för framtiden 5.1” (2025), upp som en av kommunernas största långsiktiga utmaningar. Demografiska förändringar och färre personer i arbetsför ålder leder till ökad konkurrens om arbetskraft, samtidigt som matchningen på arbetsmarknaden fungerar sämre, särskilt i mindre arbetsmarknader.

I rapporten ”Prioriterade kompetensbehov i Skåne” (Region Skåne, 2025) pekas teknik och industri, samhällsbyggnad samt vård och omsorg ut som områden där efterfrågan på både yrkesarbetare och högkvalificerad kompetens är stor, och där bristen på utbildad personal förväntas öka fram till år 2035. Detta är direkt relevant för Hässleholm, där flera av kommunens största sysselsättningssektorer återfinns inom just dessa områden. Brist på rätt kompetens inom dessa områden riskerar att påverka såväl välfärdens kvalitet som verksamhetsområdenas utvecklingsmöjligheter. Det är även inom yrkesområden som hälso- och sjukvård, socialt arbete och bygg- och anläggning som Arbetsförmedlingen prognosticerar att efterfrågan kommer öka som mest på fem års sikt i rapporten *Var finns jobben? Och var finns arbetskraften* (2025).

Tillväxtverkets rapport ”Tillstånd och trender” (2025) visar att mindre arbetsmarknader ofta har större matchningsproblem och är mer beroende av fungerande pendling och tillgång till utbildning. Rapporten pekar vidare på en tydligt ojämlik tillväxtfördelning i landet där tillväxten i många fall är starkast i större tätorter och urbana regioner, något som även väntas framöver.

Med en mindre arbetsmarknad och starka pendlingsströmmar till större städer i regionen är arbetskraftsrörlighet, tillgång till eftergymnasial utbildning och god infrastruktur avgörande för Hässleholm. Kommunens förmåga att attrahera, utveckla och behålla arbetskraft blir därmed en central konkurrensfaktor. Goda pendlingsmöjligheter, regional samverkan kring utbildning samt ett attraktivt livs- och arbetsmiljöerbjudande är viktiga förutsättningar för att möta framtida kompetensbehov och stärka Hässleholms roll i den regionala arbetsmarknaden.

Näringslivets och arbetsmarknadens sammansättning

För en kommun av Hässleholms storlek visar arbetsmarknadens och näringslivets sammansättning på diversifiering, med en mängd sektorer som sysselsätter en betydande andel av de som arbetar i kommunen. Som illustreras av diagrammet motsvarar andelen sysselsatta per sektor i Skåne län den för riket som helhet. Strukturen i Hässleholm är på ett övergripande plan snarlik den för länet som helhet, men med några betydande skillnader.

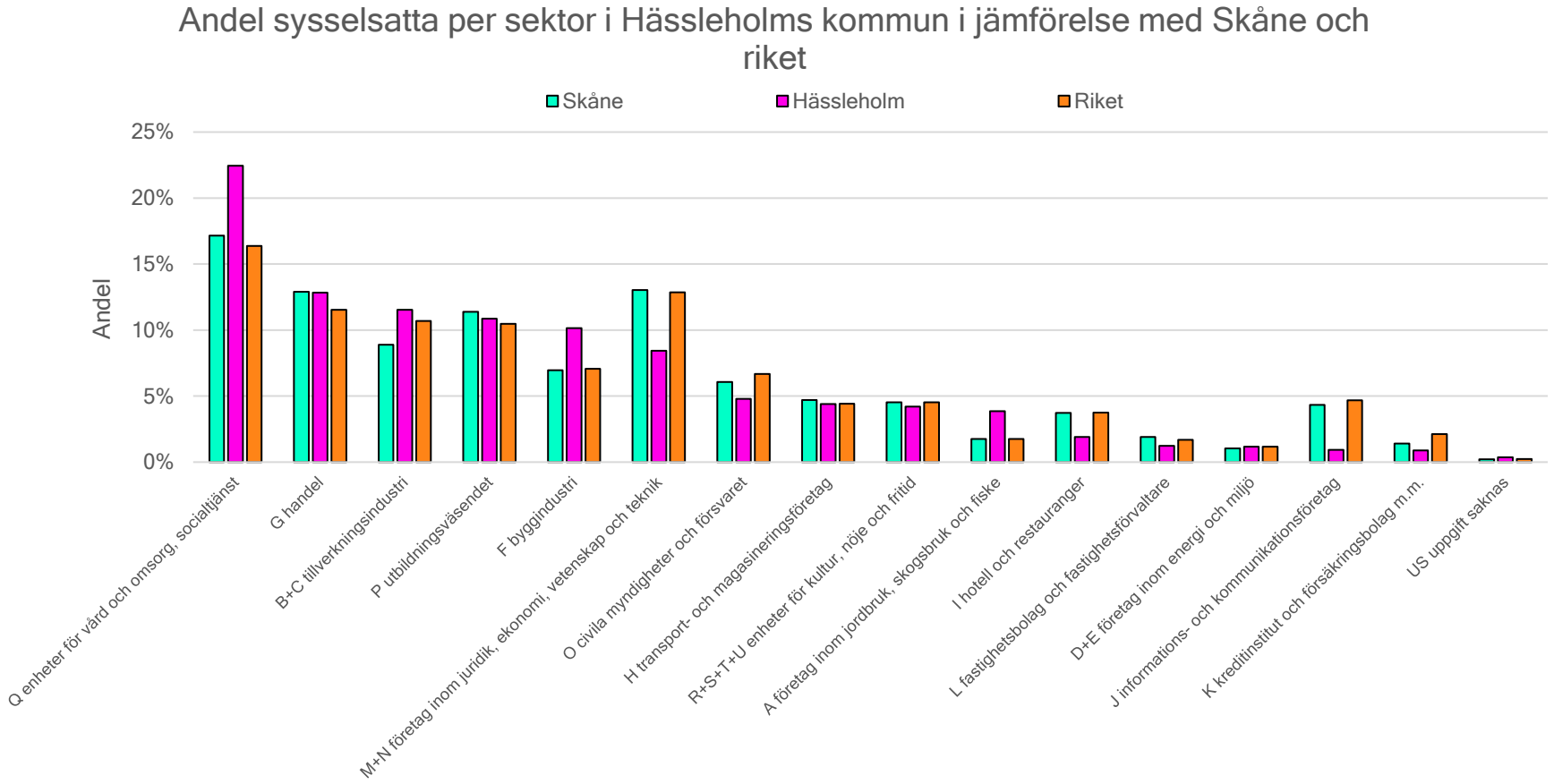

Hässleholm har:

- En betydligt högre andel sysselsatta inom vård och omsorg
- En högre andel sysselsatta inom basnäringar såsom tillverknings- och byggindustri samt jord- och skogsbruk.
- En betydligt lägre andel sysselsatta i tjänstesektorer och kreativa näringar på företag inom juridik, ekonomi m.m. samt informations och kommunikationsföretag. Även inom hotell och restaurang har kommunen en lägre andel sysselsatta i relation till jämförelsegeografierna.

Källa: SCB & Juni Strategi

Antal sysselsatta per sektor i Hässleholms kommun

2020-2024

Vård och omsorg, handel samt tillverkningsindustri är de tre största sektorerna i Hässleholms kommun. Mellan 2022 och 2024 minskade antalet sysselsatta i sex av tio sektorer, samtidigt som antalet sysselsatta framförallt ökade inom vård och omsorg samt civila myndigheter och försvaret. Handels- och utbildningssektorn är två av kommunens större sektorer som haft en tydlig trendminskning i antal sysselsatta.

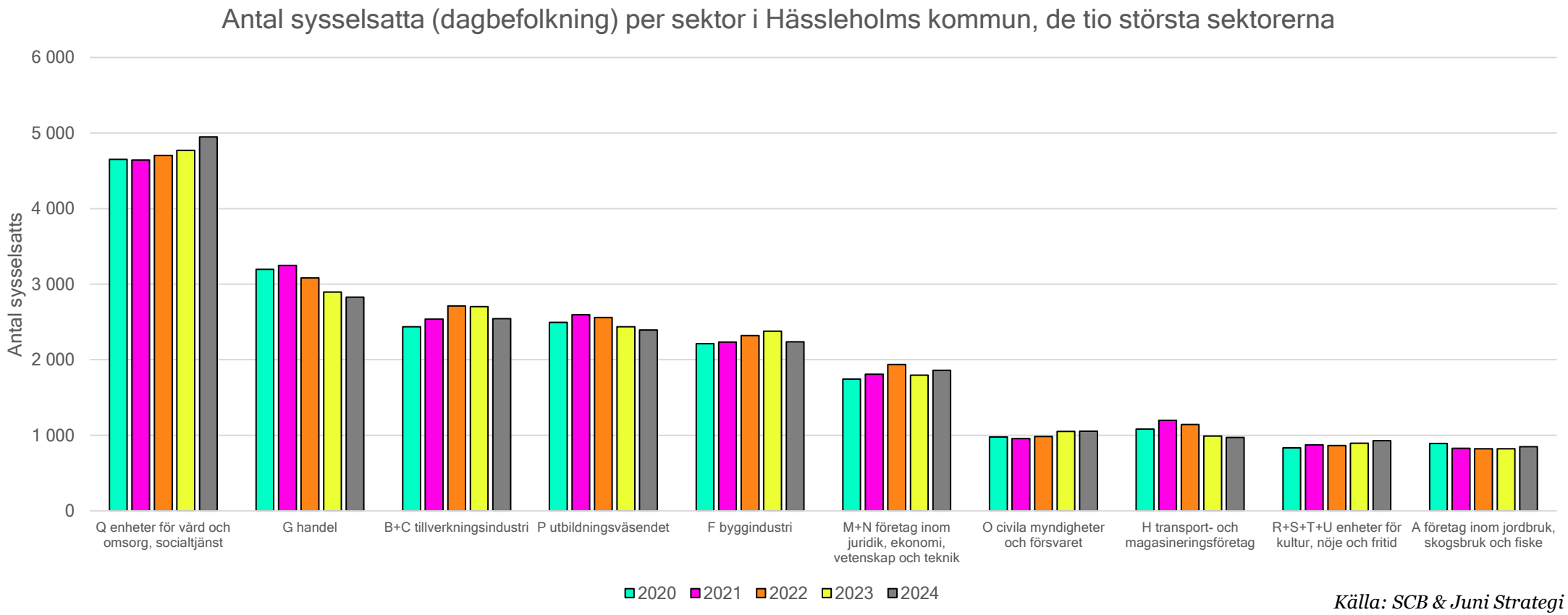

Källa: SCB & Juni Strategi

Grad av diversifiering i Näringslivet

Hässleholms kommun

Herfindahl–Hirschman-index (HHI) visar graden av koncentration inom näringslivet utifrån andelen sysselsatta per sektor. Hässleholms kommun har ett lägre index än medianen riket, vilket visar att kommunen har ett diversifierat näringsliv i relation till andra kommuner. Detta gäller särskilt i relation till andra kommuner i samma kommungrupp (lågpendlingskommun nära större stad). Detta bedöms vara en styrka och bidra till att kommunen blir mindre riskutsatt/exponerad för strukturella förändringar inom enskilda branscher/sektorer.

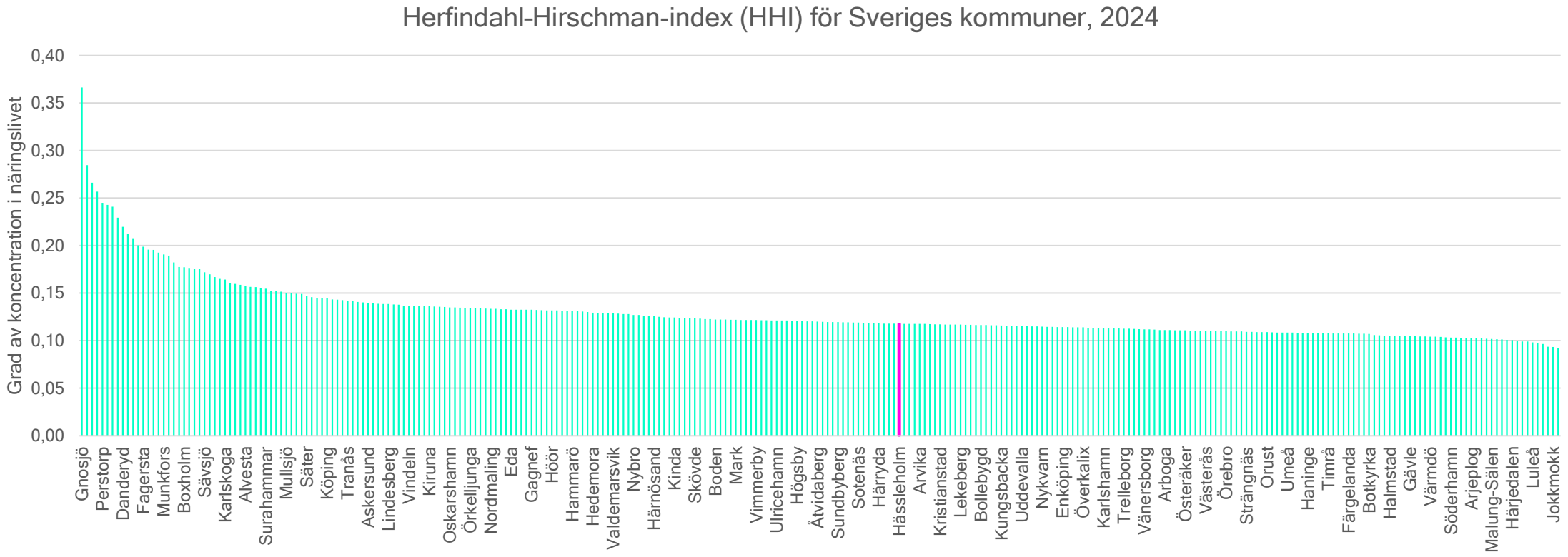

Indexet (HHI) redovisar summan av andelen sysselsatta per sektor upphöjt i kvadrat

Källa: SCB & Juni Strategi

Pendlingsstatistik, Hässleholms kommun

Hässleholms kommun är en nettoutpendlingskommun med ca 2 300 fler personer som pendlar ut från kommunen än som pendlar in (2023). Mellan 2021 och 2023 ökade utpendlingen från kommunen betydligt, samtidigt som inpendlingen var i stort sett oförändrad. Majoriteten av de som pendlar ut från kommunen pendlar till Kristianstad, Malmö, Markaryd och Lund. De kommuner vilka står för den största inpendlingen är grannkommuner såsom Kristianstad, Östra Göinge, Höör och Osby. Det är idag mycket låga pendlingsflöden mellan Halmstad och Hässleholm (se not till tabell), vilket kan förväntas öka betydligt på längre sikt i och med utbyggnaden av Markarydsbanan.

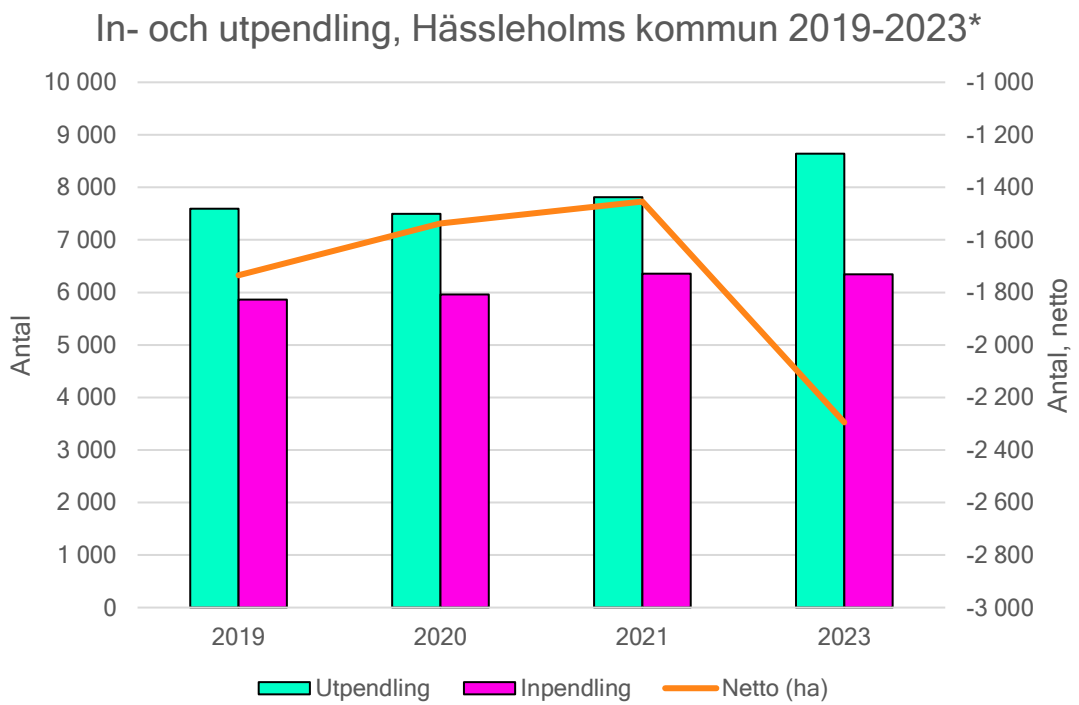

**Åren 2019-2021 utgörs av statistik från SCB (RAMS) och 2023 års siffror utgörs av statistik från Region Skåne*

Tabellförklaring: De främsta pendlingskommunerna till och från Hässleholm, 2023

Kommun	Inpendling	Utpendling	Netto	Totalt antal pendlare
Kristianstad	1 960	2 296	-336	4 256
Malmö	373	978	-605	1 351
Östra Göinge	597	326	271	923
Osby	422	401	21	823
Markaryd	144	678	-534	822
Höör	431	278	153	709
Lund	213	485	-272	698
Perstorp	273	390	-117	663
Helsingborg	204	350	-146	554
Klippan	121	180	-59	301
Örkelljunga	126	122	4	248
Eslöv	121	114	7	235
Övriga	1 362	2 044	-682	3 406
Totalt	**6 347**	**8 642**	**-2 295**	**14 989**

Not: Statistiken är från Region Skånes kommunrapport för Hässleholm 2025. Där finns ej Halmstad med som enskild kommun på grund av antalet pendlare var för få. År 2021 hade Hässleholm 31 inpendlare och 20 utpendlare från respektive till Halmstad.

Sysselsättning & arbetslöshet

Hässleholms kommun

Sedan 2023 har sysselsättningsgraden i Hässleholm minskat samtidigt som arbetslösheten stigit från ca 6,5 till knappt 8 procent. Trenden motsvarar den för Skåne län och gäller även för riket som helhet.

Arbetslösheten i Hässleholm är i linje med den för Skåne, samtidigt som sysselsättningsgraden över tid har varit ca 1-2 procent högre. Över tid har dock skillnaden gentemot Skåne minskat något.

Den stigande arbetslösheten i Hässleholm förklaras framförallt av en högre andel arbetslösa i åldrarna 20-34 år. Arbetslösheten är i regel alltid högre i yngre åldersgrupper, och det är ett vanligt fenomen att en ökad total arbetslöshet drabbar yngre åldersgrupper i högre utsträckning än andra åldersgrupper.

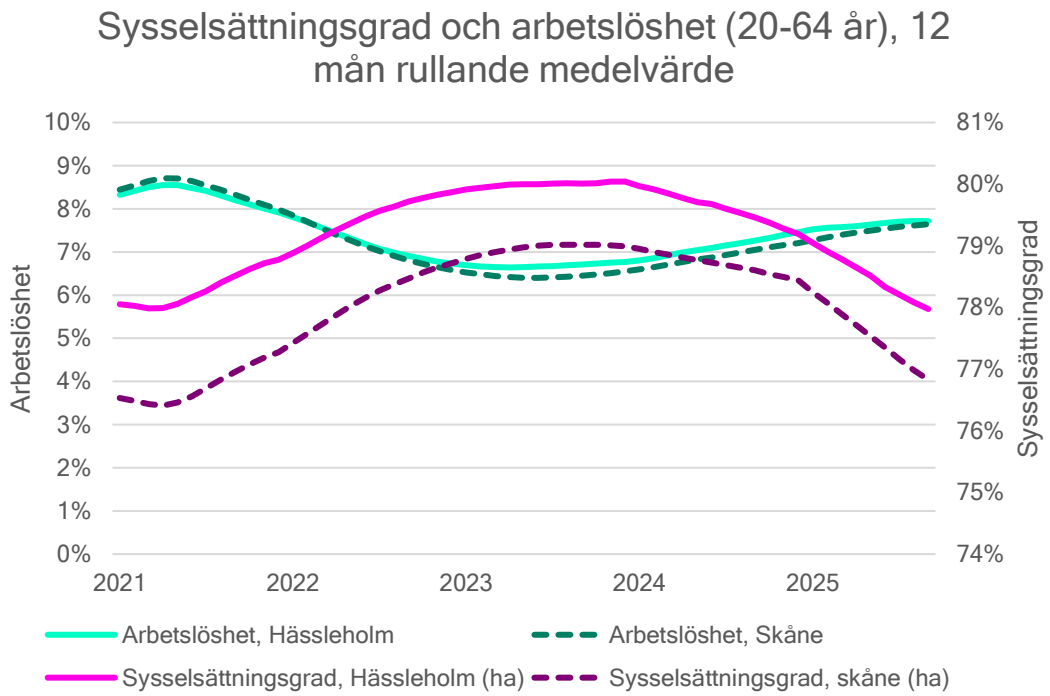

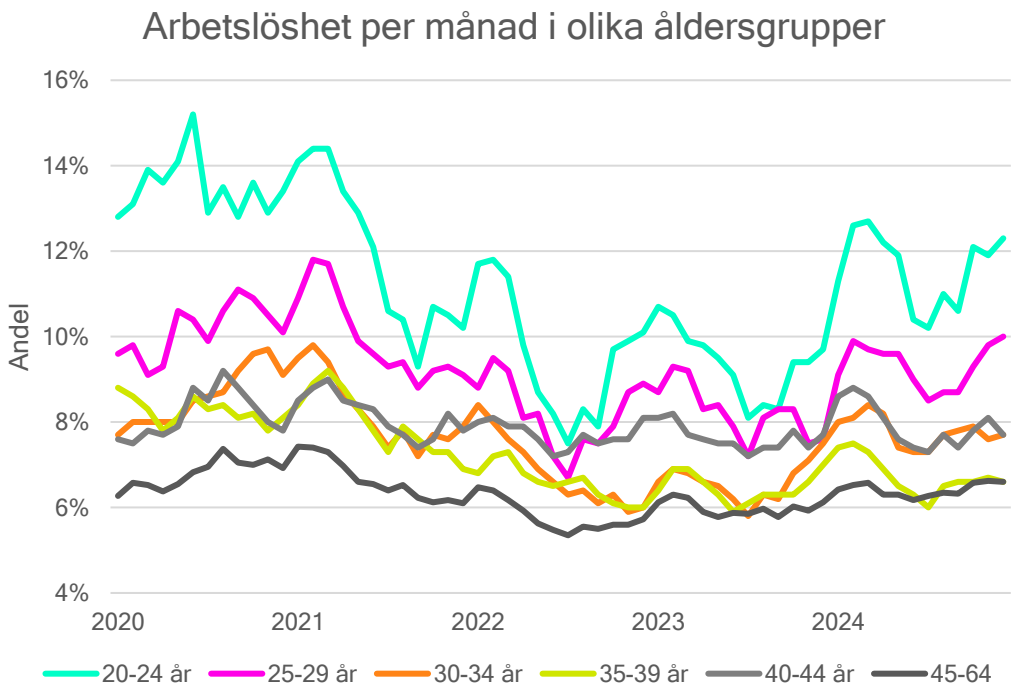

Källa: SCB & Juni Strategi & Juni Strategi

Ekonomisk tillväxt

Hässleholms kommun

Hässleholm har under de senaste 15 åren, med undantag för 2020, haft en årlig positiv ekonomisk tillväxt mätt som lönesummor. I jämförelse med länet som helhet har dock tillväxttakten över tid varit något svagare, om i snitt 0,9 % svagare tillväxt per år. Det något svagare utvecklingen kan delvis förklaras av en svagare befolkningstillväxt.

På tio års sikt har lönesumman i Hässleholm vuxit med 44 %, samtidigt som densamma i Skåne har vuxit med 59 %.

Tabellförklaring: Utveckling i lönesumma på 5 och 10 års sikt

Geografi	5 år	10 år
Hässleholm	19%	44%
Skåne län	26%	59%

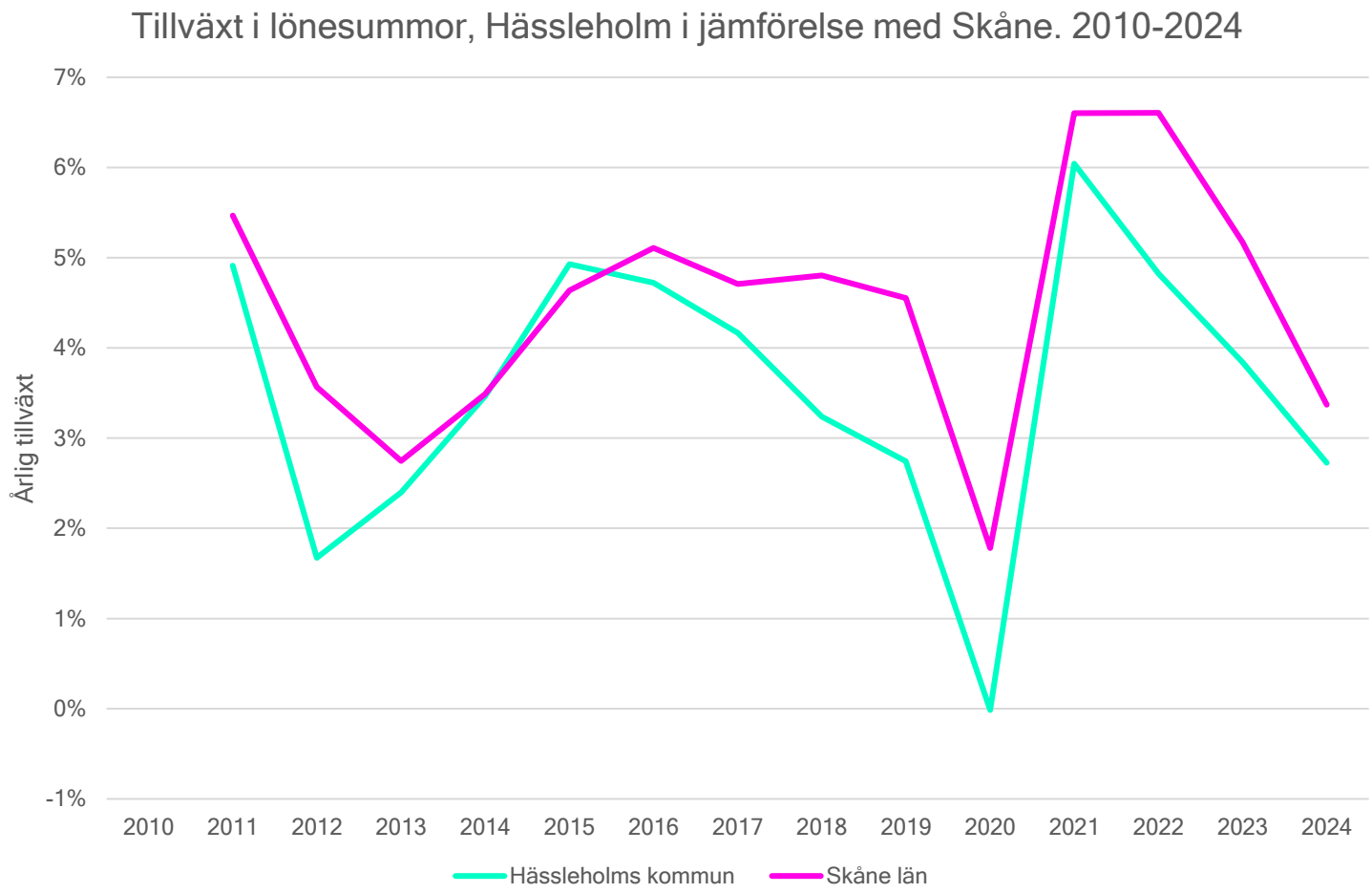

Källa: SCB & Juni Strategi

Handel

Hässleholms kommun

Tillgång till handel och service i Hässleholms kommun tillhandahålls framförallt inom centrumkärnan i Hässleholms tätort samt handelsområden i anslutning till tätorten, särskilt Läreda Handelsområde. Tillgången bedöms vara god med ett brett utbud av butiker på olika platser för såväl daglig- som sällanköpsvaror.

Hässleholms kommuns försäljningsindex för den totala detaljhandeln uppgick 2024 till 78, vilket innebär att kommunen har ett utflöde av handel - det vill säga en lägre omsättning inom kommunen än vad köpkraftsunderlaget motiverar. Ett index om 100 innebär att handelns omsättning i kommunen är i linje med köpkraftsunderlaget. Jämförelseindexet är 101, vilket är medianvärdet för de kommuner som ingår i samma kommungrupp. Detta visar att Hässleholm har ett högre utflöde av handel i jämförelse med liknande kommuner.

Detaljhandelns omsättning i kommunen har varit svagare än i länet under de senaste åren, samtidigt som antalet butiker, särskilt fristående sådana, har minskat och kedjeanslutningsgraden ökat.

Tabellförklaring: Hässleholm kommuns försäljningsindex för detaljhandeln, 2024

Försäljningsindex	Jämförelseindex
78	101

Tabellförklaring: Butiksnyckeltal för detaljhandeln, 2024

	Butiker per 10 000 invånare	Kedjeanslutningsgrad (ha)
Genomsnitt Skåne län	27	53%
Hässleholm	24	66%

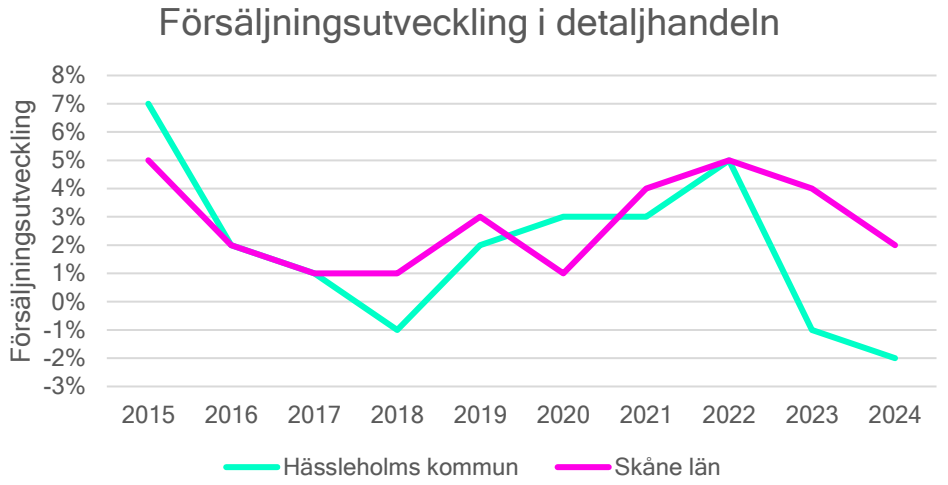

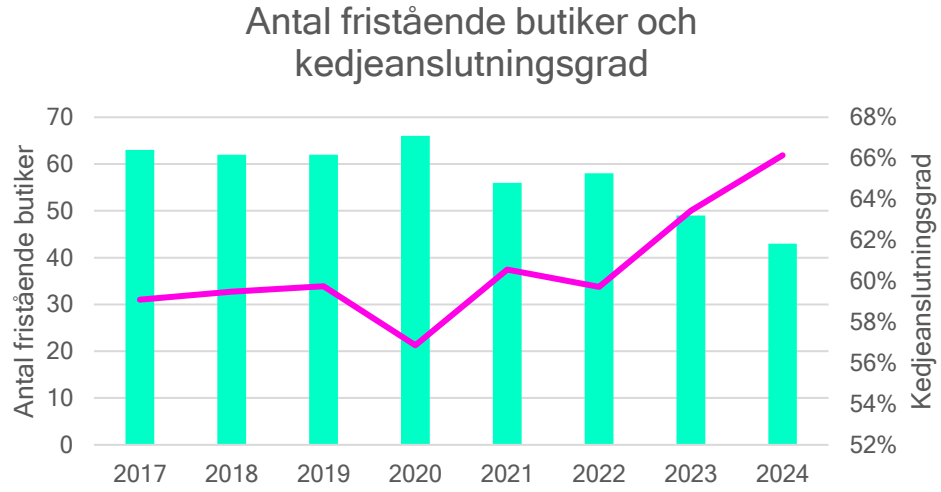

Källa: Handelsfakta & Juni Strategi

Turism och besöksnäring

Sedan 2025 publicerar Tillväxtverket räkenskaper för turismkonsumtion på kommunnivå. Turismkonsumtion avser den delen av konsumtionen som inte kommer från personer som bor eller arbetar på platsen (kommunen).

Hässleholm har ett utflöde av turismkonsumtion, men det har minskat över tid – särskilt gentemot övriga Sverige. Den totala turistkonsumtionen i Hässleholm har samtidigt ökat med cirka 70 % i fasta priser sedan 2019.

Störst del av turistkonsumtionen avser övriga transporter (ej flyg, sannolikt kopplat till tåg och buss), följt av detaljhandel samt sport och fritid. Restaurang, service och kultur är de utbudsområden som omsätter minst från turismen. Gästnätter per invånare har också utvecklats positivt över tid, i nivå med länets genomsnitt.

Konsumtion av turism i Hässleholm, 2023, mkr

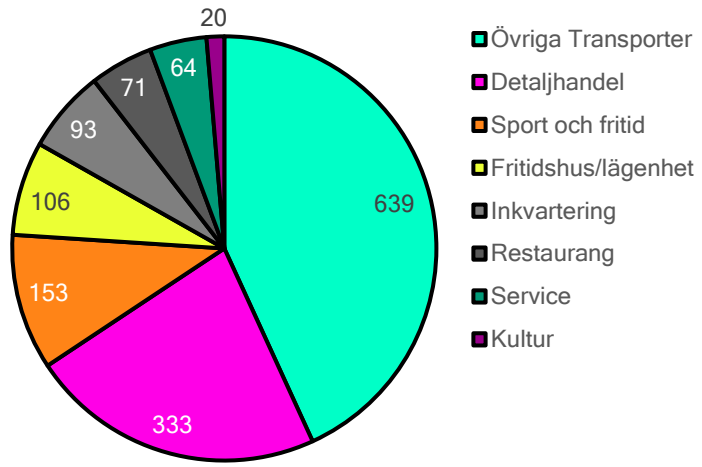

Antal gästnätter per invånare

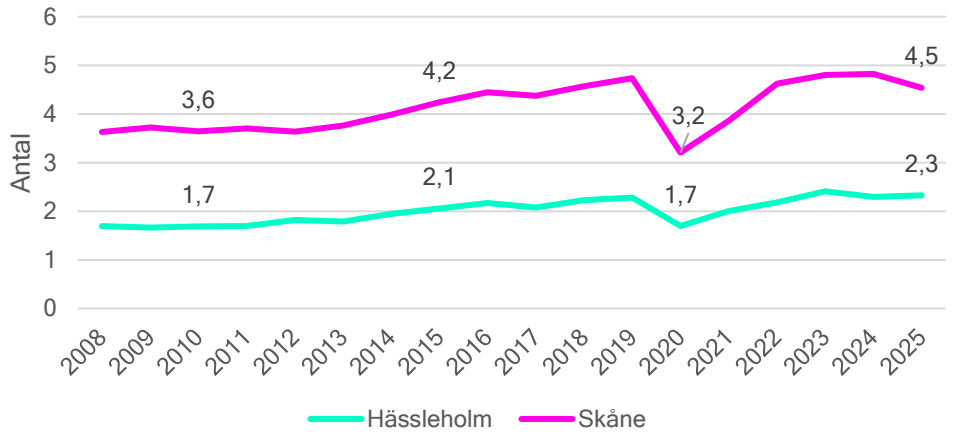

Turismkonsumtion och turismens nettoexport per kategori, Hässleholms kommun

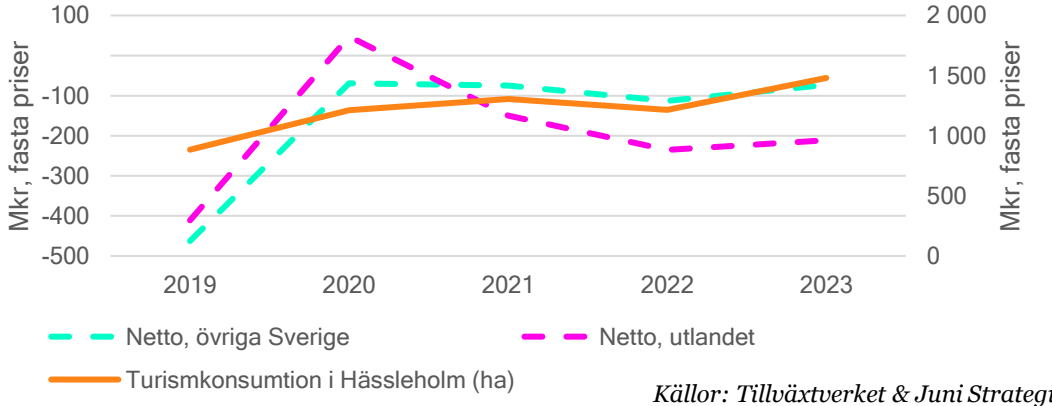

Källor: Tillväxtverket & Juni Strategi

Pågående arbeten och insatser i kommunen

Centrumutveckling & Destination Hässleholm

Kommunen arbetar aktivt för ett mer levande, tryggt och tillgängligt centrum. Prioriteringar innefattar bland annat förbättrad gestaltning, renhållning och trivsel, stärkt trygghet och belysning, mötesplatser och evenemang samt samverkan med näringsidkare och fastighetsägare.

Målet är att centrum ska vara en attraktiv vardags- och besöksmiljö som stärker både handel och stadens identitet.

Inom detta område ska nu även HessleCity och Outdoor Hässleholm bli **Destination Hässleholm**, en bredare plattform som samlar handel, kultur, evenemang och besöksnäring. Syftet är att stärka stadens attraktivitet genom att samla företag i både stad och landsbygd med ett gemensamt mål: att locka fler besökare till kommunen. Bland annat vill Destination Hässleholm satsa på återkommande evenemang som en del av sitt arbete.

”Det är fantastiskt att kommunen delar vår vision och står bakom satsningen. Tillsammans kan vi skapa ett Hässleholm som vibrerar av energi, stolthet och upplevelser, som gör det till en attraktiv plats – att verka i, att bo i och att besöka.” - Kjell Jakobsson, Ordförande Outdoor Hässleholm

BID Hässleholm - Affärsplan 2023-2026

Affärsplanens fokus:

- Stärka centrum som handels- och mötesplats.
- Gemensam marknadsföring och evenemangsutveckling.
- Ökad samverkan mellan fastighetsägare, kommun och näringsliv.
- Förbättrade drift- och skötselinsatser i centrum.

Målet är att skapa ett sammanhållet, attraktivt och konkurrenskraftigt stadskärneområde som genererar ökat flöde och förbättrade förutsättningar för befintliga och nya verksamheter.

Grön omställning

Om den gröna omställningen

Den gröna omställningen utgör en av de mest genomgripande förändringsprocesserna i samhället och har stor betydelse för Hässleholms kommuns fortsatta planering och utveckling. Klimatförändringar, energiomställning och ökade krav på resurseffektivitet påverkar förutsättningarna för hur mark används, hur bebyggelse lokaliseras och hur kommunens livsmiljöer utformas. För Hässleholm innebär omställningen både ett ansvar att bidra till minskad klimatpåverkan och ett behov av att anpassa den byggda miljön och infrastrukturen till ett förändrat klimat.

I takt med denna utveckling behöver hållbarhetsfrågorna i allt högre grad integreras i den fysiska planeringen och utgöra en grund för kommunens strategiska vägval. Planering av markanvändning, bebyggelsestruktur, infrastruktur och mobilitet behöver hanteras samlat, med fokus på långsiktighet, robusthet och samhällsekonomisk hållbarhet. Samtidigt aktualiseras målkonflikter mellan olika samhällsintressen, exempelvis mellan exploatering, natur- och jordbruksmark, klimatanpassning och tillgänglighet, vilket ställer ökade krav på tydliga prioriteringar och avvägningar.

Den gröna omställningen påverkar även Hässleholms förutsättningar för befolkningstillväxt och näringslivsutveckling. Tillgång till hållbar energi, trygga och attraktiva livsmiljöer samt välfungerande transportsystem blir allt viktigare konkurrensfaktorer i relation till andra kommuner och regioner. Samtidigt skapar omställningen nya möjligheter, där Hässleholms geografiska läge, infrastruktur och markresurser kan bidra till en långsiktigt hållbar utveckling. Den fysiska planeringen har därmed en central roll i att möjliggöra en balanserad utveckling som förenar klimatansvar, attraktiva livsmiljöer och ett konkurrenskraftigt näringsliv.

Hässleholms hållbarhets- och miljöarbete

I relation till andra kommuner

Aktuell Hållbarhet genomför årligen, i samarbete med Miljöbarometern, en nationell undersökning av svenska kommuners miljöarbete. Undersökningen mäter kommunernas ambition och aktivitet inom områden som transporter, livsmedel, stadsplanering och koldioxidbudgetar mm. Resultatet från kommunenkäten sammanvägs med aktuell statistik från flera externa källor, däribland Vattenmyndigheten, SCB, SKR, Boverket, Miljöfordon Sverige och Avfall Sverige.

Undersökningen redovisas i form av en rankning. Nedan visas Hässleholms resultat från 2009 och framåt. Den långsiktiga utvecklingstrenden är övergripande negativ, med en tiondeplats vid den första mätningen. Under 2023 och 2024 kan dock en förbättring noteras, medan resultatet för 2025 innebär en något sämre placering jämfört med de två föregående åren.

Till höger redovisas rankingen för kommunerna i Skåne län, där Hässleholm placerar sig på plats 17. I den nationella rankingen återfinns kommunen på plats 121.

Placering år för år

Se vilken placering kommunen hamnat på under alla år som rankningen har genomförts.

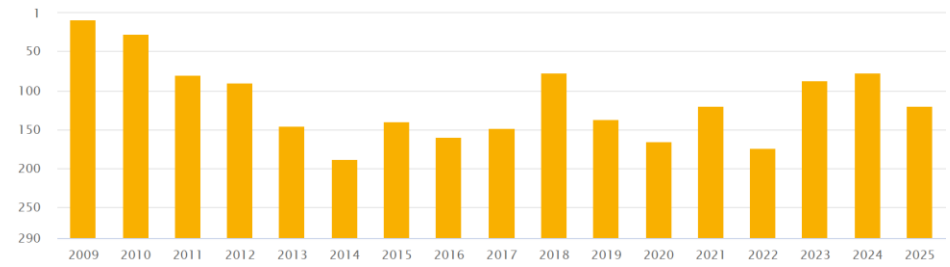

Tabellförklaring: Aktuell Hållbarhets nationella undersökning 2025

Kommun	Läns-placering	Placering totalt	Poäng
Malmö	1	7	22,94
Helsingborg	2	12	21,81
Lund	3	14	21,62
Kristianstad	4	23	20,52
Lomma	5	34	19,72
Simrishamn	6	39	19,42
Ängelholm	7	49	18,70
Tomelilla	8	53	18,50
Höganäs	9	57	18,28
...	...	...	...
Hässleholm	**17**	**121**	**14,54**
...	...	...	...
Burlöv	25	182	10,62
Bjuv	26	186	10,49
Vellinge	27	207	9,50
Klippan	28	212	9,09
Åstorp	29	222	8,68
Skurup	30	225	8,57
Örkelljunga	31	241	7,70
Staffanstorp	32	267	6,64
Hörby	33	273	6,32
Medelpoäng			14,6

Källa: Aktuell Hållbarhet

Hässleholms kommuns Energi- och klimatplan, 2024-2030

Hässleholms Energi- och klimatplan från 2024 utgör kommunens styrdokument för arbetet med energi och klimat till år 2030. Den anger inriktning, lokala mål och prioriterade aktiviteter med tydlig ansvarsfördelning för att minska klimatutsläpp, effektivisera energianvändningen och öka andelen fossilfri och förnybar energi. Planen visar att kommunen har tydliga och högt ställda mål i inom klimatområdet, varav några redogörs för nedan.

Planens fokusområden

- Transporter och mobilitet
- Byggnader och fastigheter
- Konsumtion
- Energitillförsel, elsäkerhet och effektbehov
- Upptag av koldioxid i skog och mark

För varje fokusområde har kommunen formulerat mål som anger den långsiktiga inriktningen för energi- och klimatarbetet till år 2030. Målen tydliggör vad som ska uppnås inom respektive område och kompletteras av aktiviteter och nyckeltal som möjliggör uppföljning över tid.

Exempel på mål i Energi- och klimatplanen

- Ökad andel fossilfria fordon och minskade transporter inom kommunens verksamheter
- Minskad energianvändning i kommunala fastigheter och helt fossilfri uppvärmning
- Kraftigt ökad produktion av solenergi och annan förnybar energi
- Halvering av klimatutsläpp från offentlig konsumtion år 2030
- Halvering av klimatutsläppen från medborgarnas konsumtion år 2030

Källa: Hässleholms kommun

Klimatförändringar och klimatanpassning

Klimatförändringarna innebär inte enbart långsiktig miljöpåverkan, utan påverkar redan i dag förutsättningarna för hur Hässleholms kommun kan planera, bygga och förvalta sina livsmiljöer. Ökade temperaturer, mer frekventa skyfall, översvämningar, perioder av torka samt extremväder innebär att tidigare planeringsförutsättningar i flera avseenden behöver omprövas. Klimatanpassning blir därmed en integrerad del av samhällsbyggandet i kommunen, snarare än ett avgränsat åtgärdsområde.

Utvecklingen innebär ett skifte från ett planeringsperspektiv som i huvudsak fokuserat på effektiv markanvändning och tillväxt, till ett bredare synsätt där robusthet, säkerhet och långsiktig funktion ges ökad tyngd. För Hässleholm innebär detta att planeringen i högre grad behöver ta höjd för osäkerhet och framtida risker, vilket påverkar val av lokalisering, bebyggelsestruktur, täthet, byggnadstyper samt utformningen av offentliga rum. Grön- och blåstrukturen får i detta sammanhang en allt viktigare roll, både för att hantera vattenflöden och värmebelastning och för att stärka ekosystemtjänster i kommunen.

Klimatanpassning aktualiserar även frågan om hur den befintliga bebyggelsen och infrastrukturen i Hässleholm kan anpassas till förändrade klimatförutsättningar. Arbetet omfattar därmed inte enbart ny exploatering, utan i lika hög grad ombyggnad, omställning och prioriteringar i redan byggda miljöer. Detta ställer ökade krav på strategiska avvägningar, långsiktiga investeringar samt samordning mellan kommunens olika verksamheter och funktioner.

I kartan i bild redovisas Myndigheten för samhällsskydd och beredskaps (MSB) bedömning av översvämningsrisk vid Finjasjön vid ett högflöde som statistiskt sett inträffar en gång på 100 år. Bedömningen visar att delar av den omkringliggande miljön riskerar att påverkas, där både bebyggelse och åkermark kan komma att översvämmas. Därutöver finns en viss översvämningsrisk längs Almaån, dock i mer begränsad omfattning.

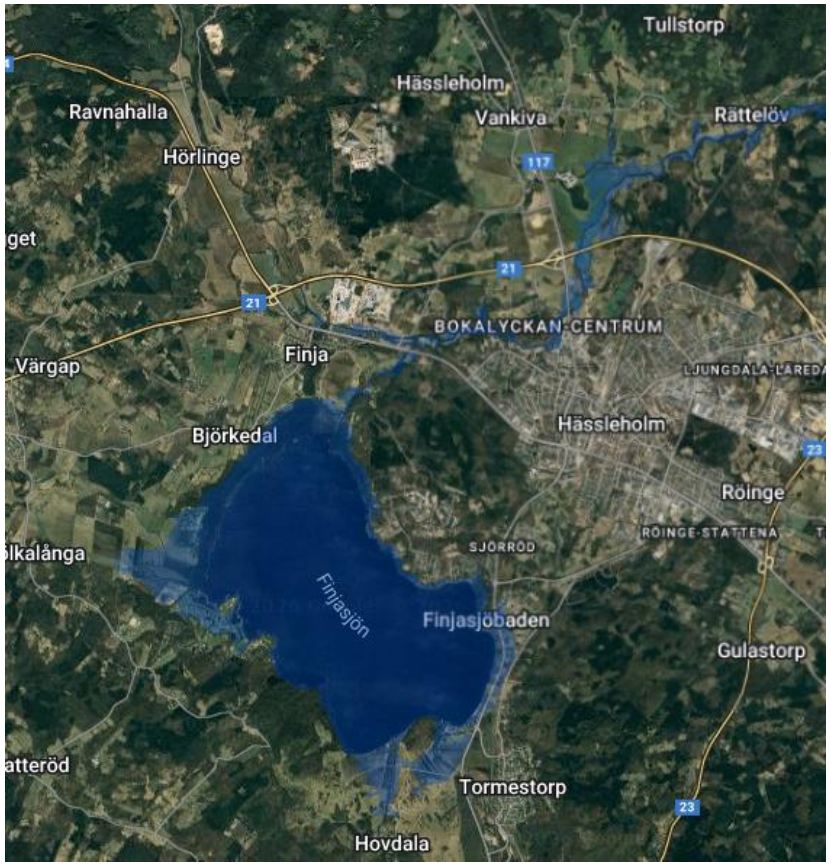

Bilden visar MSBs bedömning av översvämningsrisk för Finjasjön och biflod vid en översvämning som statistiskt sett inträffar en gång på 100 år. Källa: MSCI

Hållbara transporter och förändrade mobilitetsmönster

Den gröna omställningen driver på en förändring av transportsystemet som blir mycket tydlig för just Hässleholms kommun. Fokus förflyttas successivt från ett starkt bilberoende mot mer hållbara, yteffektiva och energieffektiva transportslag. Samtidigt påverkas resmönstren av digitalisering, förändrade arbetsformer och nya livsstilar, vilket innebär att hur, när och varför människor förflyttar sig förändras över tid. Dessa förändringar påverkar förutsättningarna för kommunens fysiska planering och utformning av transportinfrastruktur.

Utvecklingen innebär ökade krav på att i första hand planera för gång, cykel och kollektivtrafik, särskilt i tätorter och i stråk med hög tillgänglighet. För Hässleholm innebär detta behov av tätare och mer funktionsblandade miljöer där vardagens målpunkter kan nås med kortare resor. Gaturum, parkeringsytor och trafikmiljöer behöver successivt anpassas för att ge utrymme åt fler trafikslag och användningsområden, vilket påverkar både gestaltning och struktur i den byggda miljön.

Samtidigt är omställningen ojämn och starkt beroende av lokala förutsättningar. I Hässleholms kommun, med både stad, mindre tätorter och landsbygd, kvarstår bilens betydelse för många invånare och verksamheter. Detta ställer krav på balanserade och stegvisa lösningar där tillgänglighet och funktion säkerställs även under omställningen. Nya mobilitetstjänster, delade lösningar och kombinationer av olika färdsätt får därmed en allt viktigare roll i arbetet med att utveckla ett mer hållbart och robust transportsystem i kommunen.

Bild: Hässleholms kommun

Energiomställning och resurseffektivitet

Den gröna omställningen innebär en genomgripande förändring av hur energi produceras, distribueras och används, vilket har stor betydelse för Hässleholms kommun. Elektrifiering av transporter, byggnader och delar av näringslivet driver ett ökande behov av fossilfri el samt en robust och tillförlitlig energiinfrastruktur. För Hässleholm, med sitt strategiska läge och goda förutsättningar för både verksamheter och bostadsutveckling, får den fysiska planeringen en central roll i att möjliggöra energiomställningen.

Utvecklingen innebär att mark för energiproduktion, energilagring och förstärkning av elnätet kan bli en allt viktigare strategisk resurs i kommunen. Samtidigt kan det uppstå målkonflikter mellan energianläggningar, bostadsutveckling, jordbruksmark, naturvärden och andra samhällsintressen. Detta ställer krav på att energifrågor integreras tydligare i Hässleholms översiktsplanering, detaljplanering och markanvändningsstrategier, med helhetssyn och långsiktighet som utgångspunkt.

Energiomställningen påverkar även förutsättningarna för näringslivsutveckling och bostadsetablering i Hässleholm. Tillgång till stabil, konkurrenskraftig och hållbar energi blir en allt viktigare faktor vid företagslokalisering och investeringar. Därmed kopplas energifrågorna i allt högre grad till kommunens arbete med tillväxt, etableringar och regional utveckling, snarare än enbart till traditionella miljö- och klimatmål.

Digitalisering

Om digitalisering

Digitaliseringens utveckling innebär en genomgripande förändring för samhället i stort – och stora konsekvenser för hur kommunen kan planera och genomföra sin strategiska samhällsbyggnad.

I grund och botten förändrar digitaliseringen de metoder och verktyg som används för att samla in, analysera och använda data. Den möjliggör en mer dynamisk och flexibel planering där realtidsinformation kan integreras i beslutsprocesserna. Det innebär också att kommuner behöver anpassa sig till nya teknologiska krav och förutsättningar, där digitala lösningar inte bara är stödjande utan centrala för hela planeringsprocessen.

Digitaliseringen omvandlar också kommunernas roll från att enbart vara förvaltare av fysisk infrastruktur till att bli aktiva förmedlare av digitala tjänster. Denna trend skapar en ny dimension av samhällsbyggnad där digital infrastruktur blir lika viktig som den fysiska, och där medborgarnas digitala interaktioner med det offentliga rummet tas med i planeringen på ett helt annat sätt än tidigare. Med en ökad andel äldre i befolkningen kommer exempelvis kroniska sjukdomar som diabetes, hjärt-kärlsjukdomar och demens att öka, vilket kräver nya strategier som hanterar resurser för långsiktig vård och förebyggande insatser. Många kommuner utforskar därför välfärdsteknologi, som digitala trygghetslarm och robotar inom omsorgen.

Grundförutsättningen digital infrastruktur

Digital infrastruktur som en grundförutsättning för mark- och samhällsutveckling

Digital infrastruktur behöver integreras tidigt i planeringen av nya bostads- och verksamhetsområden och blir i allt högre grad en grundförutsättning för mark- och samhällsutveckling. Bredband, mobil uppkoppling och datakapacitet kan i många sammanhang likställas med vägar, VA och energiförsörjning; utan stabil och snabb uppkoppling försämras förutsättningarna för boende, företagande och offentlig service. Detta gäller inte bara i tätorten, utan är minst lika viktigt på mindre platser och på landsbygden, där digital tillgång kan vara avgörande för vardagsliv, trygghet och tillgänglighet till samhällsfunktioner.

Samtidigt ökar behovet av att planera för en likvärdig digital tillgång i hela kommunen. Om digitala förutsättningar skiljer sig kraftigt mellan olika delar riskerar det att förstärka ojämlikhet och skapa hinder för utveckling. Därför blir samordningen mellan fysisk och digital infrastruktur allt viktigare, både i strategisk planering och i det praktiska genomförandet, exempelvis vid exploateringar, vägprojekt och utbyggnad av kommunal service. När digital infrastruktur tas med från start kan utbyggnaden bli mer kostnadseffektiv och mindre störande, samtidigt som den stärker områdets långsiktiga kvalitet och funktion.

En väl utbyggd digital infrastruktur kan också bidra till befolkningstillväxt genom att möjliggöra inflyttning av distansarbetande hushåll och stärka attraktiviteten för boende utanför de största tätorterna. Det kan i sin tur bredda kommunens målgrupper för inflyttning och göra fler platser relevanta för nybyggnation och utveckling. För näringslivets tillväxt är digital infrastruktur ofta en grundförutsättning vid etablering och expansion, särskilt för kunskapsintensiva, teknikbaserade och platsoberoende verksamheter. God uppkoppling skapar även bättre förutsättningar för innovation, digitalisering av verksamheter och utveckling av nya affärsmodeller, vilket kan stärka kommunens konkurrenskraft och attraktionskraft över tid.

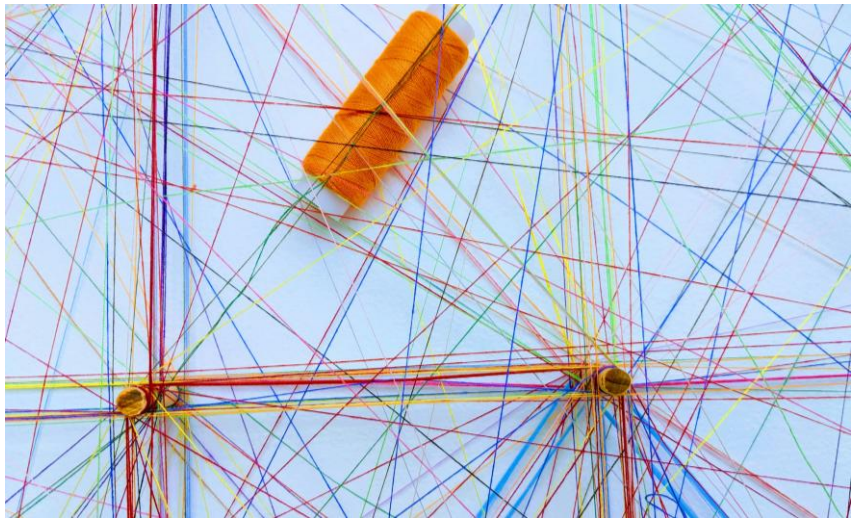

Platsoberoende ekonomi

Digitala arbetssätt och distansarbete har etablerats som en varaktig del av arbetsmarknaden. När arbete i allt mindre utsträckning är knutet till en specifik plats förändras både människors val av bostadsort och hur kommuner kan positionera sig i konkurrensen om invånare och kompetens. Detta kan påverka den fysiska planeringen genom ett ökat behov av flexibla arbetsplatser, coworkingmiljöer och lösningar som kombinerar boende och arbete i samma vardagsmiljö. Samtidigt förändras efterfrågan på traditionella kontorslokaler och pendling, vilket kan påverka både lokaltrafik och parkeringsbehov. I planeringen får attraktiva vardagsmiljöer – med service, mötesplatser, natur- och kulturvärden – större betydelse än enbart närhet till arbetsplatser.

För befolkningstillväxt innebär utvecklingen att kommuner kan attrahera nya invånare även utan en lokal arbetsmarknad i samma omfattning som tidigare, eftersom fler kan arbeta på distans eller i hybridform. Ökad inflyttning kan stärka skatteunderlaget, men förutsätter samtidigt attraktiva livsmiljöer. För näringslivets tillväxt skapar distans- och hybridarbete nya möjligheter: företag kan rekrytera från en bredare kompetensbas, och det kan bli lättare att utveckla nya företag inom tjänstebaserade näringar.

SCBs rapport ”Flyttningar mellan kommuner 2014–2023” (2025) visar exempelvis att ovanligt många under pandemin flyttade från storstäder, samtidigt som fler flyttade till pendlingskommuner nära större stad och till mindre städer. SCB:s huvudpoäng är dock att flätmönstren till stor del har återgått efter pandemin, trots ökad möjlighet att arbeta på distans. Förutsättningarna för en kommun att dra nytta av dessa möjligheter torde således ligga i kommunens attraktivitet som bostadsort.

Under pandemiåren 2020-2021 syntes relativt stora förändringar i flyttströmmarna till och från Hässleholm. Flyttnettot för barnfamiljer ökade betydligt, samtidigt som det negativa flyttnettot för unga vuxna minskade (se sida 20). Under 2022-2024 har trenden delvis återgått till mot hur det såg ut innan pandemin, men inte fullt ut. Således tycks det än så länge som att Hässleholm har dragit nytta av de möjligheter som finns för kommuner i och med den ökade möjligheten att arbeta på distans.

Digital transformation av offentlig service

Den digitala transformationen av offentlig service innebär en genomgripande förändring av hur kommuner planerar, organiserar och levererar sina tjänster. Det handlar inte bara om att ersätta analoga processer med digitala lösningar, utan om nya arbetssätt, förändrade förväntningar och nya relationer mellan kommun, invånare och näringsliv, där tillgänglighet, effektivitet och användarorientering blir centrala.

Digitala tjänster förändrar samtidigt behovet av fysiska lokaler och ökar efterfrågan på flexibla, samnyttjade platser för service och möten, samtidigt som planeringen behöver stödja en kombination av digital service och fysisk närvaro samt säkerställa god digital infrastruktur i hela kommunen. Utvecklingen drivs av både tekniska möjligheter och ökade krav på snabb, sammanhållen service, samtidigt som kommuner möter resursutmaningar kopplade till demografi, kompetensförsörjning och ekonomi.

Välfungerande digital service kan stärka Hässleholm attraktivitet och kan bidra till mer likvärdig service oavsett bostadsplats, vilket underlättar inflyttning även utanför större tätorter. För näringslivet innebär digitala processer enklare kontakter med kommunen, bättre etablerings- och investeringsklimat och lägre trösklar för företagande, vilket i sin tur stödjer lokal tillväxt och hjälper kommunen att upprätthålla och utveckla välfärd och samhällsservice

Värderingar

Om värderingar

Under en lång period har människor från stora delar av världen gått från traditionella och kollektivistiska värderingar som betonar gruppens betydelse framför individens, till mer individuella och frihetliga värderingar. Fram till för några år sedan har också allt fler länder utvecklats mot att bli liberala demokratier, andelen fattiga i världen har minskat och toleransen gentemot människor som man inte identifierar sig med har ökat. I takt med det ökade välståndet och en större urbanisering så fortsatte de mer individualistiska och självförverkligande idealen att stärkas. Men sedan en tid tillbaka har den utvecklingen vänt – vi går återigen mot mer traditionella och kollektivistiska värderingar.

I internationella jämförelser beskrivs Sverige som ett extremt land, där värderingar kopplade till sekularisering, valfrihet, självförverkligande, jämställdhet och medbestämmande värderas högst. Det finns dock tecken på att även Sverige och främst ungdomar nu rör sig i en mer kollektivistisk och mindre sekulär riktning, men det rör sig ännu om marginella förändringar.

Vi befinner oss i en tid där det finns behov av stora omställningar för att möta århundradets samhällsutmaningar. Samtidigt som allt fler är medvetna om förändringsbehovet, väcks även motstånd och misstro hos olika grupper i samhället. När människor upplever att deras röster och perspektiv inte får gehör i det politiska samtalet så uppstår misstro mot samhällets institutioner och dess företrädare.

Om värderingar

Värderingar kan enkelt beskrivas som principer, övertygelser och ideal som människor anser vara viktiga och som styr deras tankar, handlingar och bedömningar. Värderingar är en central del av vår identitet och påverkar våra beteenden i vardagen, vid olika val i livet och i vårt förhållande till medmänniskor. Värderingar är dynamiska, ständig formade av och formande för vår omvärld. Oftast formas våra värderingar av utdragna sociala, institutionella eller historiska förändringar.

Värderingsskiften i samhället sker ofta vid generationsskiften, då en äldre generation successivt försvinner samtidigt som en ny generation som växt upp under nya förutsättningar och en annan omvärld tar plats. Människors värderingar och normer utgör en avgörande byggsten för att ett samhälle ska kunna skapa stabila och effektiva samhällsinstitutioner.

Större vikt av *hur* utvecklingen sker

När värderingar förändras blir det allt viktigare *hur* kommunen utvecklas – inte bara *vad* som byggs. Delaktighet, trygghet och livskvalitet gör platser mer attraktiva för både invånare och företag, och skapar bättre förutsättningar för långsiktig befolkningstillväxt och utveckling av näringsliv.

Livskvalitet och trygghet styr var människor vill bo och arbeta
Val av bostadsort och etableringsplats styrs allt mer av livskvalitet, trygghet och tillhörighet snarare än enbart arbetsmarknadens storlek. Människor och företag söker platser som speglar deras värderingar.

Ökade krav på delaktighet, transparens och lokal demokrati i samhällsbyggandet
Invånare och företag förväntar sig i allt högre grad att kunna påverka beslut som rör den fysiska miljön och den lokala utvecklingen. Legitimitet, tillit och upplevd rättvisa blir centrala värden i samhällsbyggnadsprocessen.

Kultur som ett allt viktigare inslag i utvecklingen
Kultur kommer att bli en allt viktigare drivkraft i stadsutvecklingen. Den stärker platsers identitet och attraktionskraft, skapar liv och trygghet i vardagen och gör stadsmiljöer mer inkluderande genom mötesplatser och gemensamma sammanhang. När städer konkurrerar om invånare och kompetens blir kultur också ett verktyg för att locka besök, stimulera lokalt näringsliv och stödja hållbar omställning genom återbruk och nya sätt att använda byggnader och offentliga rum.

Medborgarnas övergripande syn på kommunens verksamheter och som plats att bo på

En majoritet av invånarna i Hässleholms kommun som tillfrågats anger att de tycker kommunen sköter sina verksamheter bra, men andelen är lägre än snittet för kommungruppen (lågpendlingskommun nära större stad, SKR) länet och riket. 9% av undersökningens respondenter tycker Hässleholms kommun sköter sina verksamheter mycket dåligt.

86% tycker Hässleholm är en bra kommun att bo och leva i, jämfört med knappt 90% för kommungruppen och drygt 90% för länet och riket. Ingen respondent i Hässleholm har angett att kommunen är en mycket dålig plats att bo och leva på.

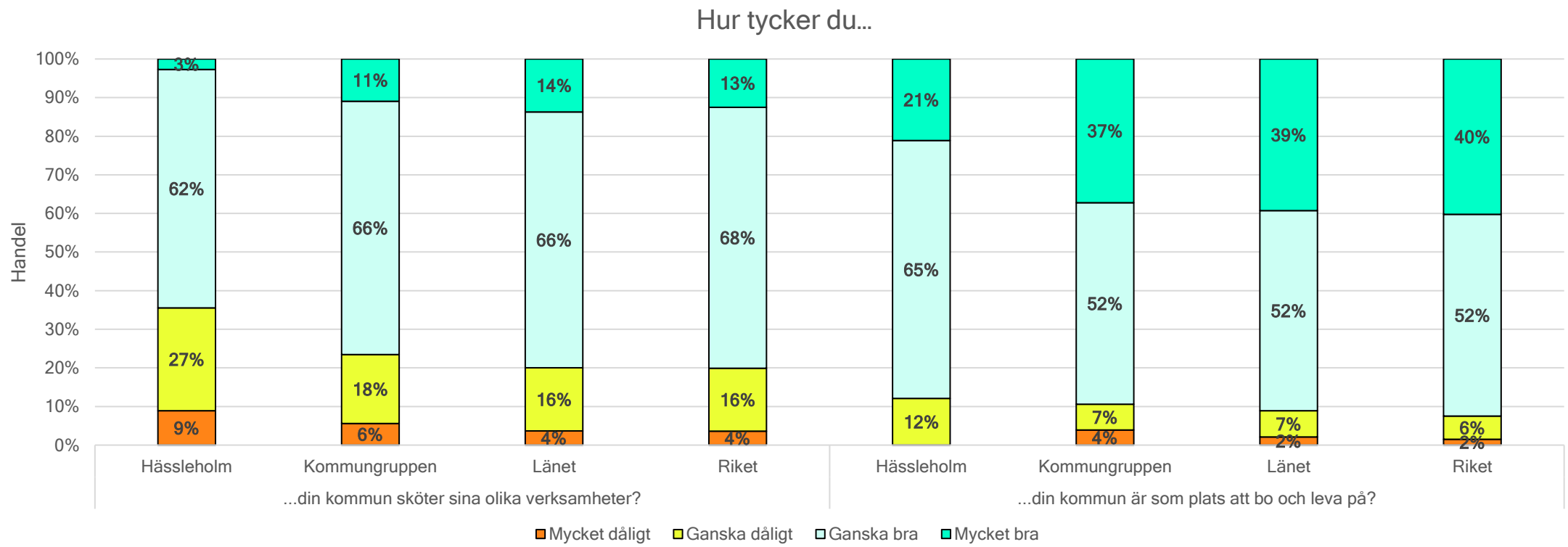

Källa: SCB & Juni Strategi

Medborgarnas syn på trygghet i sitt område

Andelen som upplever otrygghet i utomhusmiljön är större i Hässleholm än i länet och riket, samt likvärdigt med kommungruppen. Detta gäller i synnerhet kvälls- och nattetid. När det är ljust ute är den upplevda otryggheten bara marginellt högre för Hässleholms kommun än för Skåne län och riket och marginellt lägre än kommungruppen.

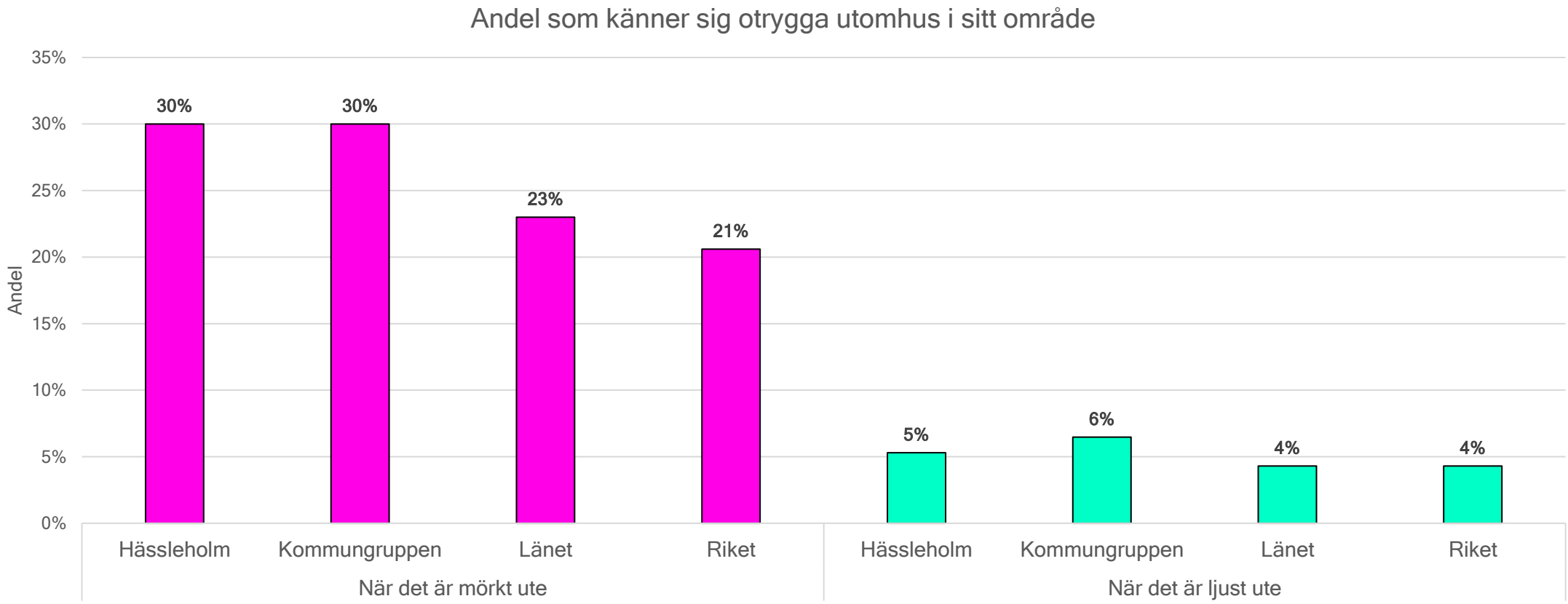

Källa: SCB & Juni Strategi

Krav på delaktighet och lokal demokrati i samhällsbyggandet

Värderingsförändring

Invånare förväntar sig i allt högre grad att kunna påverka beslut som rör den fysiska miljön, och kommunens legitimitet bygger allt mer på öppenhet, dialog och inkludering. Trenden märks genom ökade krav på tidig medborgardialog i plan- och byggprocesser, större engagemang i lokala utvecklings- och trygghetsfrågor samt förväntningar på att kommunen lyssnar, förklarar och återkopplar. Det innebär att planprocesser behöver bli mer iterativa och dialogbaserade, och att offentliga rum och mötesplatser (såväl fysiska som digitala) får en viktig roll som arenor för demokrati och gemenskap. Även om detta kan öka tids- och resursåtgången kan det samtidigt minska risken för konflikter och överklaganden.

Ökad delaktighet stärker platsers attraktivitet och kan underlätta bostadsbyggande och utveckling av nya områden när fler känner sig hörda. För näringslivet bidrar tydligare och mer förutsägbara processer till tryggare investeringar och etableringar, och tidig dialog kan minska osäkerhet och spara tid för både företag och kommun.

Hässleholms kommun arbetar aktivt med att involvera invånarna i olika utvecklingsfrågor. Detta sker genom flera former av dialog och delaktighet, såsom folkomröstningar, tävlingar och organiserade medborgardialoger. Syftet är att ge medborgarna möjlighet att påverka kommunens utveckling och bidra med synpunkter i viktiga frågor.

Kommunen strävar även efter ökad öppenhet och transparens i det demokratiska arbetet. Som en del av detta webbsänds samtliga sammanträden i kommunfullmäktige, vilket gör det möjligt för medborgarna att följa beslutsfattandet och ta del av politiska diskussioner och beslut.

Slutsatser

Foto: Hässleholms kommun

Möjligheter och utmaningar

Möjligheter och utmaningar för demografisk tillväxt

Sammanställning

Tabellförklaring: Möjligheter och utmaningar för demografisk tillväxt

	Möjligheter	Utmaningar
Demografisk tillväxt	• Ökad inflyttning och nya pendlingsmöjligheter i och med utbyggnad av Skånebanan, Markarydsbanan samt södra stambanan. • Ökad integration med omgivande arbetsmarknadsregioner ökar förutsättningarna för utflyttningen av unga vuxna att minska. • Bygga vidare på och stärka det positiva flyttnettot för barnfamiljer. • Bygga vidare på befintligt arbete gällande involvering och delaktighet med kommuninvånarna. • Digital tillgänglighet kan bidra till mer likvärdig service oavsett bostadsort, vilket underlättar inflyttning även på landsbygden.	• Ökad utflyttning i och med utbyggnad av Skånebanan, Markarydsbanan samt södra stambanan. • Åldrande befolkning med betydligt fler invånare över 80 år på sikt, samtidigt som antalet barn förväntas bli färre. • Minskat barnafödande och negativt födelseöverskott. Risk för fortsatt befolkningsminskning om inflyttningen inte ökar. • Stor utflyttning av unga vuxna, vilket förklarar kommunens negativa inrikes flyttnetto. • Minskat invandringsöverskott som ej kan väger upp för det negativa inrikes flyttnettot. • Synen på Hässleholm som en mindre trygg plats (i jmf med länet).

Möjligheter och utmaningar för näringsliv & arbetsmarknad

Sammanställning

Tabellförklaring: Möjligheter och utmaningar för näringsliv och arbetsmarknad

	Möjligheter	Utmaningar
Näringsliv & arbetsmarknad	• Ökad integrering i den regionala arbetsmarknaden med bättre kommunikationer och pendlingsmöjligheter. • Förbättrade långsiktiga förutsättningar att attrahera såväl kompetens som företag till kommunen. • Utbyggnad av Hässleholm Nord som ny regional logistiknod kan bidra med såväl arbetstillfällen som tillväxt. • Trend mot ökade behov av lokal kapacitet för produktion, lagerhållning och transporter med efterfrågan på moderna och effektiva lager och logistikfastigheter. • Hög sysselsättningsgrad för befolkningen i arbetsför ålder. • Framtida tillväxt inom sektorer såsom vård och omsorg, tillverkningsindustri samt byggindustri. • I kommunen finns många privata verksamheter med stort framtida rekryteringsbehov, vilket skapar möjligheter att erbjuda arbetstillfällen för nya kommuninvånare. • Ökat behov av flexibla arbetsplatser, co-workingmiljöer och kombinerade boende- och arbetsmiljöer.	• Ökad konkurrens i och med integrering i den regionala arbetsmarknaden med bättre kommunikationer och pendlingsmöjligheter. • Minskad sysselsättning i majoriteten av kommunens större näringslivssektorer. • Låg andel sysselsatta inom kunskapsintensiva tjänstesektorer och mer kreativa näringar. • Hög arbetslöshet bland unga vuxna som också flyttar ut i stor utsträckning. • Nettoutpendling till samtliga av de största pendlingskommunerna. • Fler företag som söker etableringsorter där anställda vill bo, leva och stanna kvar.

Möjligheter och utmaningar gällande infrastruktursatsningar

Sammanställning

Tabellförklaring: Möjligheter och utmaningar gällande infrastruktursatsningar

Delområde	Möjligheter	Utmaningar
Infrastruktur	• Kortare restider, nya pendlingsflöden och ökad integration med andra regionala arbetsmarknader. Markarydsbanan kan bli en konkret "ny marknad" genom att knyta Halmstad betydligt närmare. • Stärkt roll som kommunikationsnod i regionala och nationella värdekedjor. Även för gods- och varuflöden utöver pendling. • Förbättrade kommunikationsmöjligheter i både ost-västlig och syd-nordlig riktning. • Stärkta förutsättningar för nya etableringar inom lager och logistiksektorn. • Nyttja digitala möjligheter för nya lösningar och tjänster i hela kommunen.	• Lång tidshorisont och osäkerhet kring projektens genomförande/tidplan. • Beroende av externa aktörer och finansiering. • Behov av kompletterande lokala insatser och investeringar för att maximera nyttan. • Investeringar som blir allt mer komplexa och beroende av fler aktörer och intressenter. • Stora långsiktiga investeringar som behöver prioriteras i förhållande till mer kortsiktiga och mer akuta behov.

Platsen Hässleholms styrkor och svagheter

Platsen Hässleholms styrkor och svagheter

Styrkor

- Central geografiskt nod i länet med goda kommunikationer.
- Befintlig attraktivitet för barnfamiljer.
- God tillgång till handel och service.
- Variationsrik grön miljö och gröna värden.
- Stora möjligheter till ett aktivt friluftsliv.
- Diversifierat näringsliv med flera stora sektorer.
- Tillgång till etableringsmark och potential att stärka sin roll inom logistik och industri genom Hässleholm Nord.
- Kommande infrastruktursatsningar som stärker de regionala kommunikationerna.
- Positiva trender inom besöksnäring.
- Aktivt utvecklingsarbete och samverkan för att stärka centrum och besöksnäring.

Svagheter

- Mycket stor konkurrens från större städer i regionen, såväl som bostads- och arbetsort.
- Behov av att stärka (upplevelsen av) trygghet i kommunen. Detta gäller generellt men framför allt kvälls- och nattetid.
- Att varumärket ”Hässleholm” behöver tydliggöras i och utanför regionen (arbete pågår).
- Åldrande befolkning.
- Stor utflyttning av unga vuxna.
- Negativt födelsenetto och svag långsiktig demografisk utveckling.
- Begränsad arbetsmarknad inom kreativa och kunskapsintensiva tjänstesektorer.
- Handelsutflöde och minskande antal butiker, särskilt fristående sådana.

Sambandsanalys

Foto: Hässleholms kommun

Sambandsanalys

Genom att koppla samman omvärldsfaktorer och trender, lokala/regionala förutsättningar och identifierade utmaningar och möjligheter, ges en helhetsbild av vilka effekter dessa tillsammans kan få för kommunens framtida utveckling. Särskilt fokus läggs på följande områden:

- **Kommunens förutsättningar för befolkningstillväxt**
- **Näringslivets utvecklingsmöjligheter**

Analysen baseras på tidigare delar av arbetet samt på både kvantitativ och kvalitativ information. Dessutom drar Juni Strategi nytta av erfarenheter från liknande utmaningar i andra kommuner.

Figur som visar samband mellan olika omvärldsfaktorer och trender

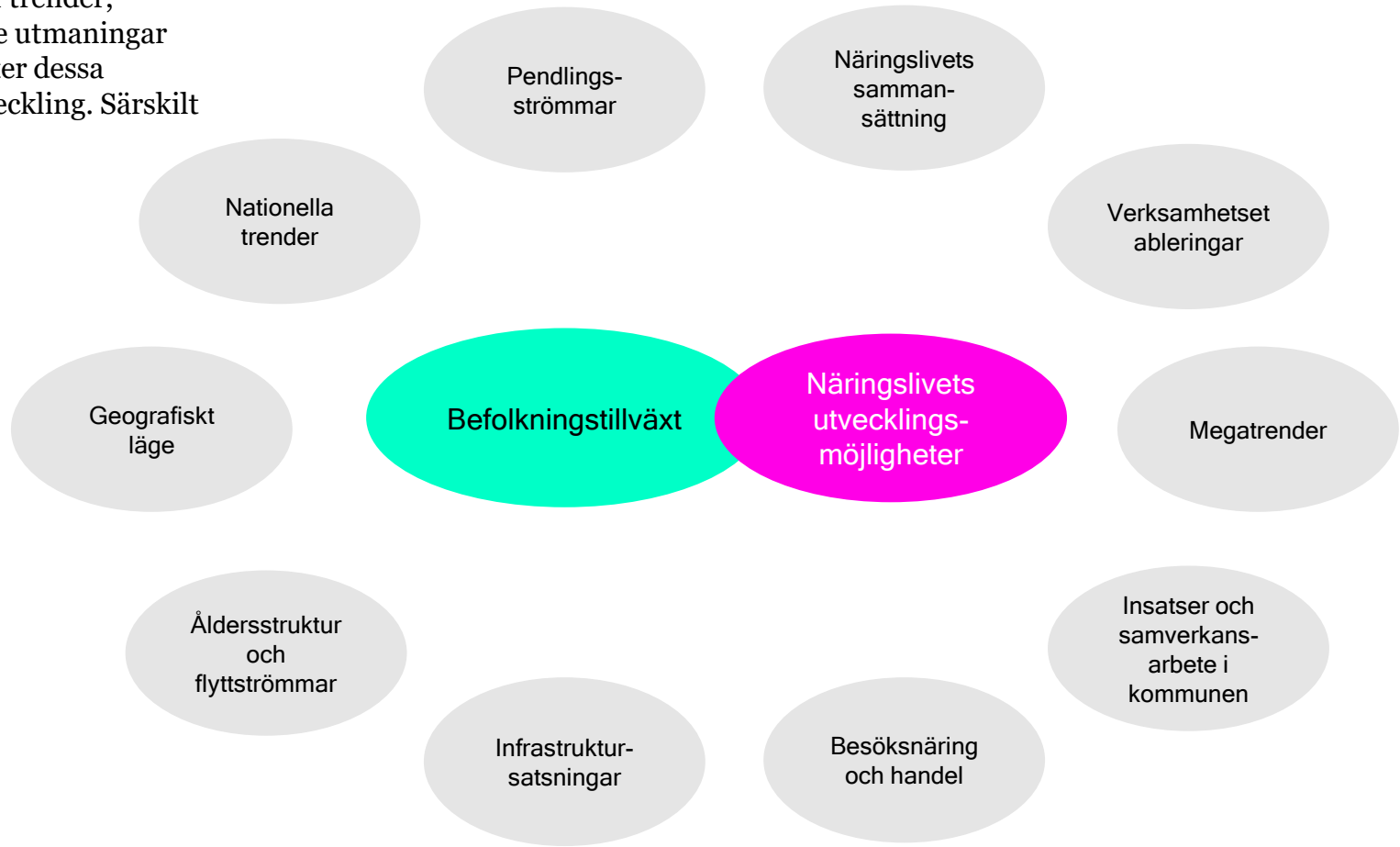

Förutsättningar för befolkningstillväxt

Förutsättningarna för Hässleholms kommuns befolkningstillväxt påverkas av såväl övergripande samhällstrender som lokala och regionala förhållanden och yttre faktorer, som exempelvis pågående infrastruktursatsningar.

På nationell nivå präglas den demografiska utvecklingen av en **fortsatt urbanisering**, unga vuxna som flyttar till storstadsregioner, **en åldrande befolkning** och **ett minskat barnafödande**, vilket sammantaget försämrar förutsättningarna för befolkningstillväxt i många kommuner. En fortsatt urbanisering i kombination med ett lågt barnafödande förstärker processen mot en allt äldre befolkning och ett svagare demografiskt underlag. När unga vuxna i hög grad söker sig till större städer och storstadsregioner, samtidigt som färre barn föds, påverkas enskilda kommuners förutsättningarna för långsiktig befolkningstillväxt markant. **Dessa trender gäller även för Hässleholm.**

I en regional och lokal kontext tillkommer faktorer såsom infrastruktursatsningar, vilka kan förbättra kommunikations- och pendlingsmöjligheter och därigenom påverka Hässleholms attraktivitet som boendekommun. Dessa faktorer har potential att delvis motverka de övergripande samhällstrendernas negativa effekter.

I dagsläget är det framför allt utflyttningen av unga vuxna som bidrar negativt till Hässleholms förutsättningar för befolkningstillväxt. Möjligheterna att vända denna trend står i direkt relation till kommunens förmåga att stärka sin attraktivitet som boendekommun, där faktorer såsom pendlingsmöjligheter, bostadsutbud, stadsmiljö och arbetsmarknad samverkar. **Juni Strategis bedömning är att Hässleholms kommuns förutsättningar för befolkningstillväxt i hög grad är beroende av att kommunen lyckas uppnå ett positivt inrikes flyttningsöverskott.**

Figur som visar utmaningar och möjligheter för befolkningstillväxt

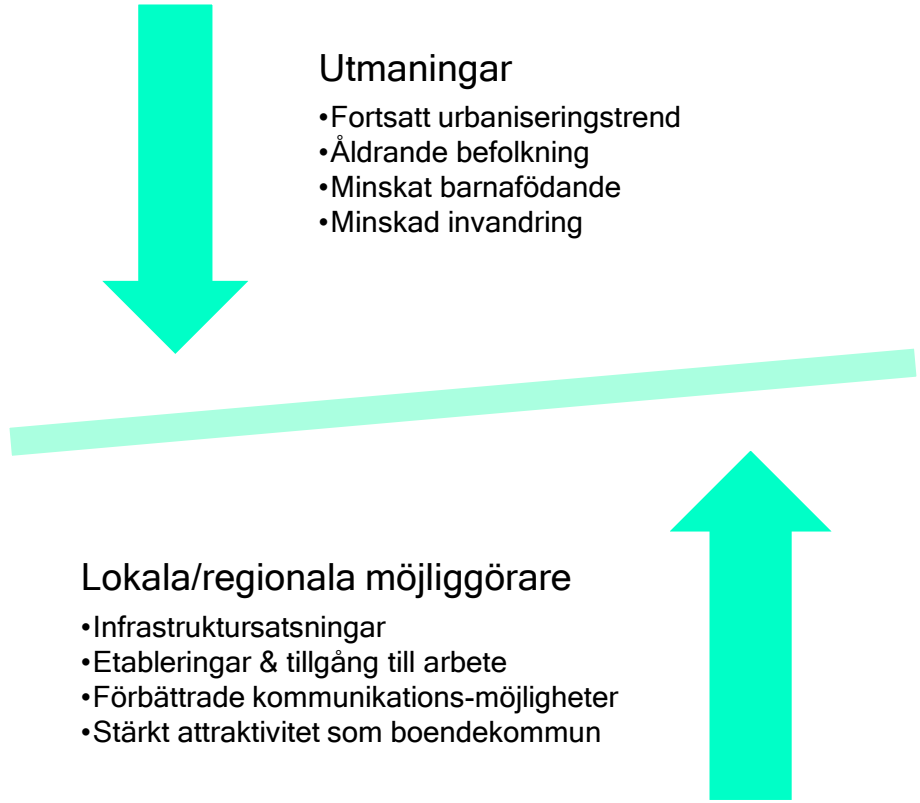

Näringslivets utvecklingsmöjligheter

Förutsättningarna för näringslivets utvecklingsmöjligheter i Hässleholms kommun formas av ett samspel mellan globala och nationella trender samt lokala och regionala förutsättningar.

Trender som globalisering, grön omställning och teknikutveckling **höjer kraven på kompetens och försvårar rekrytering**, vilket i Hässleholm förstärks av konkurrensen från större närliggande arbetsmarknader och en fortsatt urbanisering förutspås att ytterligare koncentrera både kompetens och etableringar till större städer.

Samtidigt har kommunen en styrka i sitt diversifierade näringsliv, vilket minskar sårbarheten vid strukturella förändringar/utmaningar i enskilda branscher. Det osäkra geopolitiska läget kan också skapa **möjligheter när företag vill flytta produktion, lager och logistik** närmare slutkunder – där Hässleholms roll som kommunikationsnod kan bli en tydlig konkurrensfördel.

Kommande infrastruktursatsningar kan vidare **stärka pendlings- och etableringsförutsättningar** samt integrera arbetsmarknaden med omgivande regioner, vilket förbättrar förutsättningarna för kompetensförsörjningen. Förbättrade pendlingsmöjligheter kan därtill stärka Hässleholm som boendekommun vilket i sin tur kan ge upphov till en befolkningstillväxt som innebär ökad tillgång till arbetskraft.

Utifrån lokala och regionala möjliggörare pekar således analysen på två centrala områden för att stärka förutsättningarna för näringslivets utvecklingsmöjligheter: dels **infrastruktursatsningar och goda etableringsförutsättningar**, dels en **ökad attraktivitet som boendekommun.**

Figur som visar utmaningar och möjligheter för näringslivets utvecklingsmöjligheter

Syntesen av de rådande megatrenderna

Hässleholms kommuns förutsättningar för tillväxt bedöms i huvudsak avgöras av kommunens möjlighet att stärka attraktiviteten som boendekommun och därigenom påverka flyttnettot, särskilt bland unga vuxna och hushåll i arbetsför ålder. I detta sammanhang samverkar digitaliseringen, den gröna omställningen och förändrade värderingar med den demografiska utvecklingen på ett sätt som kan skapa antingen en positiv utvecklingsspiral eller förstärka en mer låst utvecklingsbana.

Digitalisering och ett mer platsoberoende arbetsliv innebär att boendeval i större utsträckning kan baseras på livskvalitet, bostadsutbud och vardagsservice. Detta kan stärka kommunens potential att attrahera såväl inflyttning som etableringar, men samma trend kan också medföra att förbättrade kommunikationer främst leder till ökad pendling om **boendeattraktiviteten inte stärks parallellt**.

Den gröna omställningen skärper vidare kraven på hållbara miljöer för att leva och verka i. Klimatanpassning, vardagsmobilitet och kvalitet i grönområden samt stabil energi- och infrastrukturkapacitet blir allt viktigare för hushåll och företags boende- respektive lokaliseringsbeslut. En bristande omställningsförmåga kan i detta fall hämma förutsättningarna för bostadsutveckling, inflyttning och etableringar.

Förändrade värderingar innebär samtidigt ökade krav på delaktighet, trygghet och tillit, vilket påverkar kommunens genomförandekraft i samhällsbyggandet. Om kommunen lyckas kombinera inkluderande processer med effektivt genomförande kan omställningsinvesteringar och platsutveckling bidra till ökad attraktivitet och inflyttning. Om detta inte uppnås riskerar demografins effekter – med ökade välfärdsbehov och svagare skattebas – att begränsa utvecklingsutrymmet ytterligare.

Sammantaget bedöms förutsättningarna för såväl befolknings som näringslivstillväxt i ökande grad bero på samspelet mellan attraktiva vardags och boendemiljöer, fysisk och digital tillgänglighet, omställningsförmåga samt demokratisk legitimitet i genomförande.

Figur som visar syntesen mellan identifierade megatrender

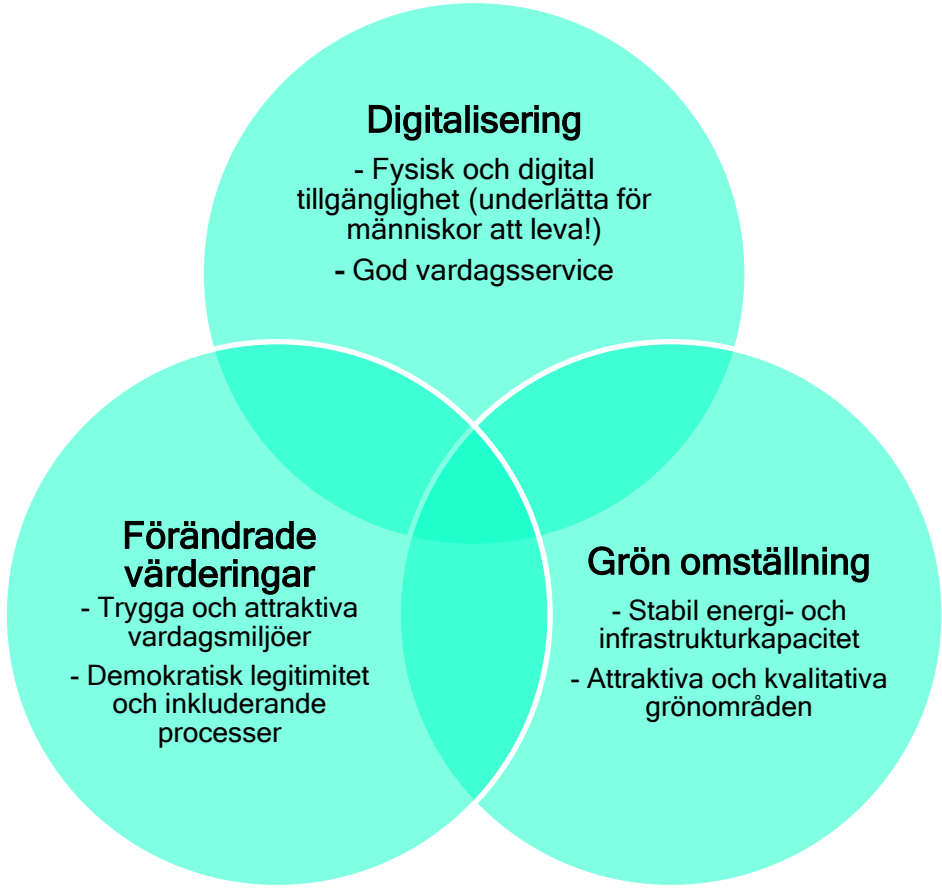

Konsekvensanalys

Foto: Hässleholms kommun

Konsekvensanalys

Demografiska förutsättningar

De rådande demografiska förutsättningarna för Hässleholms kommun utgörs av en rad faktorer som tillsammans bedöms ha en stor påverkan på kommunens förutsättningar för befolkningstillväxt på längre sikt. Dessa utgörs av:

- **Ett lågt barnafödande under överskådlig framtid.**
- **Ett negativt inrikes flyttningsöverskott som styrs av utflyttning bland unga vuxna.**
- **Minskat invandringsöverskott.**
- **En tydligt äldre åldersstruktur i jämförelse med övriga länet och riket.**

Om nuvarande demografiska trender fortsätter, utan ytterligare investeringar eller insatser från kommunens sida, bedöms Hässleholms kommun få en negativ befolkningstillväxt på kort och medellång sikt, för att vara svagt positiv på lång sikt (t.o.m. 2050). Innebörden av detta är en ökande andel äldre i kombination med en minskande andel barn, unga och unga vuxna kommer leda till att befolkningsstrukturen successivt förskjuts ytterligare mot högre åldrar.

Statliga investeringar i regionala infrastruktursatsningar har förutsättningarna att stärka kommunens attraktionskraft som såväl boende som arbetskommun – **men bedöms på egen hand inte kunna leda till någon betydande strukturell förändring** i demografi och flyttmönster om inte kompletterande och ytterligare insatser görs i Hässleholm för att stärka kommunens attraktionskraft som boendekommun.

Utan en tydlig förstärkning av attraktiviteten som boendekommun finns en risk att förbättrade pendlingsmöjligheter främst ökar pendlingen snarare än inflyttningen. Kommunen kan då i större utsträckning fungera som bostadsort för grupper i etablerad ålder, medan unga vuxna fortsätter att flytta till större orter.

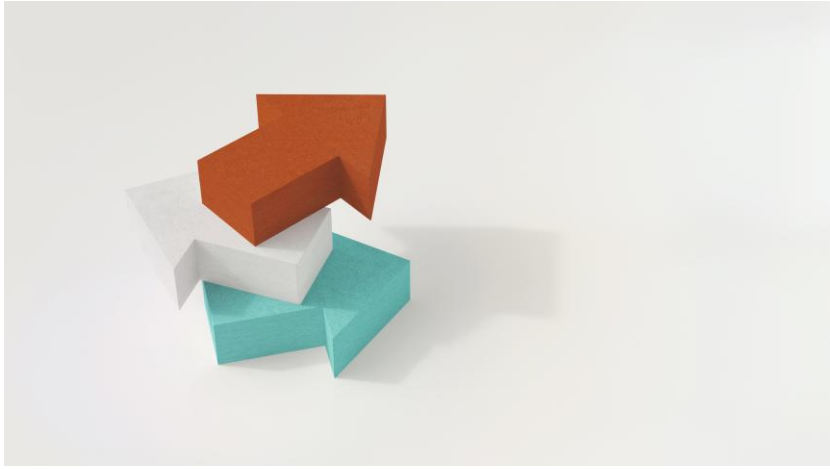

Konsekvensbilden blir en i viss mån "låst" utvecklingsbana med svag befolkningstillväxt, större obalans i ålderssammansättningen och ett växande tryck på välfärden – vilket sammantaget begränsar kommunens långsiktiga handlingsutrymme.

Den mest betydande följdeffekten för kommunen som helhet innebär att arbetskraftsbasen försvagas samtidigt som behoven i välfärden ökar. När antalet personer i högre åldrar blir fler och tillskottet till arbetskraften minskar, försämras försörjningskvoten. Det betyder att en relativt mindre andel yrkesverksamma ska bära en större andel barn och äldre, vilket ökar trycket på kommunens ekonomi. I praktiken uppstår en dubbel utmaning: kostnaderna för vård, omsorg och äldreanpassad service stiger, samtidigt som skatteunderlagets tillväxt blir mer begränsad, vilket på längre sikt kan detta riskera att tränga undan utrymmet för investeringar i ny service och utvecklingsprojekt.

Konsekvensanalys

Näringslivets förutsättningar

Hässleholm kommuns geografiska läge och roll som regional och nationell kommunikationsnod ger goda strukturella förutsättningar för näringslivets utveckling, men medför samtidigt särskilda utmaningar. Utifrån rådande utveckling kan ett antal nyckelfaktorer identifieras som sammantaget bedöms få stor betydelse för kommunens långsiktiga tillväxtförutsättningar.

- **Kommunen har i dag ett relativt väl diversifierat näringsliv,** men en lägre andel sysselsatta inom kreativa och kunskapsintensiva näringar.
- **Stor och ökande konkurrens om arbetskraft med rätt kompetens**, inte minst från närliggande större regionala arbetsmarknader och inte minst inom sektorer viktiga för Hässleholm.
- **Regionalt integrerad arbetsmarknad med omfattande pendlingsflöden,** där det inte är självklart att förbättrade kommunikationer i sig får en avgörande effekt för näringslivets utvecklingsmöjligheter inom kommunen.
- **En stigande arbetslöshet i yngre åldersgrupper** riskerar att leda till bibehållen nettoutflyttning och minskad befolkning i arbetsför ålder i kommunen.

Näringslivsstrukturen i kommunen präglas av en högre andel sysselsatta inom vård och omsorg samt tillverknings- och byggindustri, medan kunskapsintensiva branscher är underrepresenterade. Detta kan komma att ha en begränsad produktivitets- och ekonomisk tillväxt om inte näringslivet skulle breddas. Även om planerade och pågående infrastruktursatsningar kan stärka kommunens roll som kommunikationsnod och förbättra pendlings- och transportmöjligheter kan sådana åtgärder få begränsad effekt om de inte kombineras med insatser som stärker kommunens attraktivitet som såväl boendeort som etableringsort för nya näringar.

Kombinationen av en stor utflyttning bland unga vuxna, samt en hög arbetslöshet i åldersgruppen, riskerar att på sikt förstärka denna utveckling och leda till minskad tillgång på arbetskraft i kommunen. Samtidigt som konkurrensen på arbetskraft med rätt kompetens förväntas stiga leder detta till betydande utmaningar.

Om utvecklingen fortsätter i linje med historiska mönster och utan kompletterande strategiska åtgärder bedöms den mest betydande konsekvensen vara att kompetensförsörjningen successivt utvecklas till en begränsning för det nuvarande näringslivets utveckling och nyetableringar. I ett sådant scenario riskerar förbättrade kommunikationer främst att förstärka utpendlingen snarare än att öka inflödet av arbetskraft.

Bedömningen är således att om ingenting görs för att underlätta för möjligheten att attrahera och efterfråga arbetskraft med rätt kompetens eller underlätta för nya etableringar och/eller tillväxtplaner inom kommunen, så kommer näringslivet att utvecklas i en begränsad omfattning som är i linje med en lägre tillväxttakt i jämförelse med såväl län som riket, samtidigt som den yngre delen av den arbetsföra befolkningen fortsatt kommer söka sig till större städer och arbetsmarknader i övriga regionen.

Kommunens möjliggörare för ökad tillväxt

Foto: Hässleholms kommun

Kommunens roll

Kommunen behöver skapa attraktiva förutsättningar för tillväxt

Hässleholm behöver skapa attraktiva förutsättningar för tillväxt

Rapportens konsekvensanalys visar att utan aktiva insatser riskerar Hässleholm att hamna i en ”låst utvecklingsbana” med svag befolkningstillväxt, åldrande befolkning och ökat tryck på välfärden.

De stora infrastruktursatsningar som görs i järnvägen kommer bidra till kommunens ökad tillgänglighet - men, det kommer inte medföra att upplevelsen av att vara verksam, bo eller vistas i Hässleholm, blir bättre. **Hässleholms långsiktiga utveckling blir i hög grad beroende av hur den fysiska samhällsplaneringen används som ett strategiskt verktyg för att främja ökad attraktivitet för kommunen.**

Planering med inbyggd anpassning och flexibilitet

För att framgångsrikt planera för att möta förändrade och nya samhällsförutsättningar krävs ett mer långsiktigt och övergripande perspektiv, med mer flexibla strategier och styrdokument.

All planering behöver därmed vara medvetet förberedd för att hantera såväl de möjligheter som utmaningar som finns på kort och längre sikt. Tydliga exempel på det är de effekter som den åldrande befolkningen och det minskade barnafödandet nu innebär, men som på sikt, om 15 år, innebär helt andra behov.

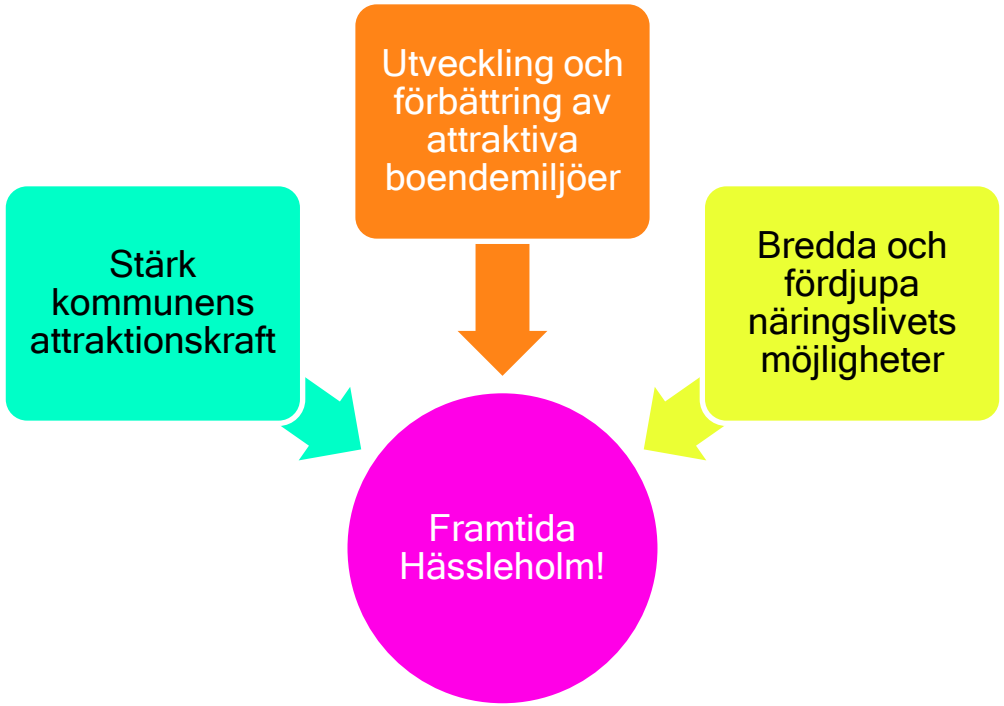

På följande sidor presenteras åtgärder som adresserar de mest kritiska utvecklingsfrågorna som lyfts i rapporten. Dessa är indelade i tre delar; Åtgärder för att stärka kommunens attraktionskraft, åtgärder kopplade till bostadsutvecklingen samt åtgärder kopplade till tillväxt i näringslivet.

Stärka kommunens attraktionskraft

Strategisk inriktning

Hässleholms attraktionskraft behöver stärkas genom fysisk samhällsplanering som tydligt förbättrar **livskvalitet, trygghet och upplevelsen av platsen**, i såväl stadskärnan som på landsbygd och stationsorter.

Rapporten visar att attraktiva livsmiljöer, trygghet och identitet får allt större betydelse för var människor väljer att bo och arbeta, samtidigt som Hässleholm i jämförelse med länet uppvisar högre upplevd otrygghet och ett behov av tydligare platsprofilering.

Attraktionskraft handlar inte enbart om att locka nya invånare till kommunen, utan i högre grad om att behålla befintliga invånare och att säkerställa att de kan leva ett självständigt, tryggt och aktivt liv.

Foto: Hässleholms kommun

Prioriterade åtgärder

- Vidareutveckla stadskärnan som **trygg och levande vistelseplats** genom gestaltning, trygghetsskapande åtgärder och främja social närvaro.
- Planera för utveckling av **parker, grönområden och andra lösningar** som bidrar till att hantera såväl klimatrelaterade risker som att öka attraktiviteten av staden som plats att leva och bo på.
- Stärka **stationsnära miljöer** som **kommunens viktigaste entréer och vardagsmiljöer**, med blandning av funktioner och hög kvalitet i det offentliga rummet.
- Integrera **kultur och evenemang** som en del av den fysiska samhällsutvecklingen för att stärka identitet, tillhörighet och trygghet. Möjliggör för upplevelsebaserade verksamheter i centrum.
- Arbeta konsekvent med **delaktighet och dialog i samhällsbyggandet**, då ökade krav på inflytande och transparens påverkar platsers legitimitet och attraktionskraft.
- Stärka och tydliggöra **Hässleholms roll och unika position i regionen** som boendekommun, arbetsplats eller för en verksamhet.
    - Vad är fördelarna med att bo i Hässleholm som inte finns i regionens andra kommuner?
    - Vad är fördelarna med att arbeta eller etablera verksamhet i Hässleholm som inte finns i regionens andra kommuner?

Förbättra boendemöjligheterna

Förutsättningarna för befolkningstillväxt bedöms i rapporten vara starkt beroende av kommunens förmåga att uppnå ett inrikes flyttningsöverskott. Detta görs genom att arbeta på flera håll, primärt genom att stärka inflyttningen ytterligare från barnfamiljer, men även genom att minska utflyttningen av unga vuxna och barnfamiljer.

Foto: Daniel Larsson, Hässleholms kommun

Prioriterade åtgärder

- Utveckla ett **varierat och attraktivt bostadsutbud i stationsnära och centrala lägen med bra kommunikationsmöjligheter.** Exempelvis genom att tillföra boendekvaliteter som inte finns i befintligt bestånd, så som enplanshus, småskaliga flerfamiljshus, radhus som hyresrätt etc.
- Bygg vidare på den **befintliga attraktiviteten för barnfamiljer** genom att tillgängliggöra fler småhus i befintligt bostadsbestånd.
- Utveckla livsstils-/seniorbostäder anpassade **för att få fler äldre att flytta** från småhus. Detta görs i dialog med målgruppen.
- Undersök **varför** de barnfamiljer som väljer att lämna kommunen flyttar ut.
- Nyttja kommande **infrastruktursatsningar (Skånebanan, Markarydsbanan, Södra stambanan)** genom fysisk planering som kopplar samman bostäder, service och kollektivtrafik för att göra inflyttning mer attraktiv än att enbart leda till ökad pendling.
- Prioritera **sammanhängande cykel- och gångvägar** mellan bostadsområden, centrum och stationer för att möjliggöra för färre resor med bil.

Bredda och fördjupa näringslivets möjligheter

Strategisk inriktning

Den fysiska planeringen ska stödja näringslivets utveckling genom att i huvudsak stärka Hässleholms roll som **regional kommunikations- och logistiknod**, samtidigt som kommunen behöver skapa bättre förutsättningar för kunskapsintensiva och platsoberoende verksamheter.

Foto: Hässleholms kommun

Prioriterade åtgärder

- Utveckla **Hässleholm Nord** som strategiskt verksamhetsområde för industri, logistik och transportintensiva verksamheter med koppling till järnväg och regionala värdekedjor.
- Planera för ytterligare tillgång till **byggklar verksamhetsmark** i lägen med goda infrastrukturförbindelser för att bygga vidare på kommunens konkurrensfördelar.
- **Erbjud flexibla arbetsmiljöer** såsom co-working och centrumnära kontor, i takt med en ökad platsoberoende ekonomi och förändrade arbetsformer. Detta kan ske genom samarbeten med privata aktörer och fastighetsägare.
- Stärka förutsättningarna inom besöksnäring genom **tydliga besöksdestinationer.**
- Utveckla en **central och flexibel vistelseplats** för återkommande evenemang i centrala Hässleholm.

Källor

Foto: Hässleholms kommun

Källor och underlag

Externa publikationer och digitala källor

Vägval för framtiden 5.1, SKR, 2025

Tillstånd och trender 2025, Tillväxtverket, 2025

Var finns jobben? Och var finns arbetskraften, Arbetsförmedlingen, 2025

Prioriterade kompetensbehov i Skåne, Region Skåne, 2025

Logistics Sweden 2025, Cushman & Wakefield, 2025

Swedish Logistics Market Overview, Savills, 2023

European Logistics & Industrial Real Estate, GRI Insitute, 2024

Trend- och omvärldsanalys, eSam, 2024

SCBs medborgarundersökning, SCB, 2025

Flyttningar mellan kommuner 2014-2023, SCB, 2025

Markarydsbanan, Knäred och Veinge, Trafikverket 2025

Skånebanan, Kristianstad-Helsingborg, Trafikverket 2025

Hässleholm-Kristianstad dubbelspår Skånebanan, Trafikverket, 2022

Särskilt viktiga satsningar i den nationella infrastrukturen, Utveckling Skåne 2025

Aktuell Hållbarhet, Kommunrankning, 2025

Hässleholm Kommun

Rapporter

Näringslivsprogram 2022-2026, Hässleholms kommun, 2022

Översiktsplan för Hässleholms kommun 2022-2040

Riktlinjer för bostadsförsörjningen, Hässleholms kommun, 2025

Mål och utvecklingsinriktning för förslag till ny FÖP för Hässleholms stad

Strategisk plan 2026-2028, Hässleholms kommun

Affärsplan 2023-2026, BID Hässleholm

Energi- och klimatplan 2024-2030, Hässleholms kommun

Digitala källor

Hässleholm kommun, december 2025, https://www.hassleholm.se/

Hesslecity, december 2025, https://www.hesslecity.se/